

Scriptie master Media & Journalistiek

Oorlogsmoeheid? De rol van journalisten bij conflicten in het Midden-Oosten

Een kwantitatief en kwalitatief onderzoek naar de berichtgeving over
de vergeten oorlog in Jemen

Student Name: Anne van de Wiel
Student Number: 458021
Supervisor: Marco van Kerkhoven

Erasmus School of History, Culture and Communication
Erasmus University Rotterdam

Master Thesis
23 June, 2022
16180 woorden

Abstract

Het conflict in Jemen is uitgegroeid tot één van de grootste humanitaire crisis van dit moment. Ondanks deze crisis wordt in de media relatief weinig aandacht besteed aan het conflict, en daarbij heerst een zekere oorlogsmoeheid in westerse landen van berichtgeving over conflicten in het Midden-Oosten. In deze scriptie is onderzocht hoe de berichtgeving over het conflict in Jemen wordt weergegeven, en deze wordt vergeleken met de berichtgeving over het conflict in Afghanistan en Syrië. Daarbij is vastgesteld welk frame, het *war frame* of het *peace frame* leidend is bij de berichtgeving hiervan. Het onderzoek beoogt inzichten te werven van deze berichtgeving om een reflectief proces van conflictjournalistiek op gang te zetten. Aan de hand van *mixed methods* onderzoek is allereerst vastgesteld door een kwantitatieve inhoudsanalyse of het *war frame* of het tegengestelde *peace frame* dominant is in artikelen. Vervolgens zijn met behulp van een kwalitatieve inhoudsanalyse verschillende artikelen nader geanalyseerd om inzichten te verkrijgen over de berichtgeving. De variabelen 'journalistieke uitgangspunten', 'geweld', 'mens en cultuur' en 'politieke context' hebben sturing geboden voor deze analyse. Uit de literatuur wordt gesteld dat buitenlandse journalisten eerder een *war frame* hanteren. Deze bewering wordt bevestigd in de resultaten, waarbij duidelijk wordt dat dat bij elk conflict het hanteren van het *war frame* domineert. Uit de resultaten van de kwalitatieve analyse wordt duidelijk dat de berichtgeving over het conflict in Jemen, Syrië en Afghanistan zowel overeenkomsten als verschillen vertonen. Daarbij is gebleken dat deze vergelijking een complex proces is geweest. Vervolgonderzoek zou zich om deze reden richten op het interviewen van conflictjournalisten, om handvaten te creëren voor deze complexiteit.

Key words: *Framing; War frame; Peace frame; Conflict; Journalistic principals*

Inleiding

Sinds 2015 woedt een burgeroorlog in Jemen en is momenteel volgens het UNHCR één van de grootste humanitaire crisis van de wereld: 80% van de bevolking is afhankelijk van hulp van buitenaf (Mellor, 2020). De coronacrisis heeft een aanzienlijke rol gespeeld in dit hoge cijfer, onder andere wegens de lage weerstand die burgers hebben opgebouwd door de oorlog en een gebrek aan een stabiele toegang tot de gezondheidszorg (Richter et al., 2021). Daarbij hebben veel hulporganisaties hun budget aan Jemen moeten stopzetten of inperken, door teruggelopen donaties vanwege de impact van het coronavirus in andere landen (Richter et al., 2021). Tot slot heeft de Jemenitische overheid het coronavirus lange tijd ontkend, en werd het ontbreken van coronagevallen in Jemen als een “goddelijk wonder” beschreven door de lokale media (Burki, 2021). Echter, na het eerste sterfgeval in Jemen als gevolg van het virus werd deze uitspraak herzien.

Ondanks het feit dat het conflict al jaren aan de gang is en het grootste deel van de bevolking afhankelijk is van humanitaire hulp, krijgt het conflict weinig aandacht in de media (Al-Shami, 2021; Hamoud & Mawla, 2021). Het medialandschap is in Jemen sterk veranderd sinds de opkomst van de Houthi's, een beweging in het Noorden van Jemen die de staatsmedia hebben overgenomen. Zij oefenen een controlerende functie uit op de lokale media, waardoor het conflict vanuit het discours van de Houthi's wordt weergegeven (Al-Shami, 2021). Daarbij worden journalisten van buitenaf actief geweerd, waardoor verslaggeving wordt bemoeilijkt en de journalistieke uitgangspunten lastig nagestreefd kunnen worden (Hamoud & Mawla, 2021). Hoewel de berichtgeving hierdoor beperkt blijft geldt anderzijds ook een zekere oorlogsmoeheid in westerse landen wanneer geschreven wordt over conflicten in het Midden-Oosten (Missier, 2022). Westerse media richt zich met name op de typische oorlogsaspecten, zoals het vermelden van geweld, schade en het perspectief van de elite (Lee et al., 2010).

Verschillende studies hebben onderzoek gedaan naar berichtgeving over conflicten in het Midden-Oosten (Al-Shami, 2021; Bazzi, 2019; Nijenhuis, 2014), waarbij frames als het *war frame* en tegengestelde *peace frame* centraal zijn gesteld. Framing is het proces waarbij bepaalde gebeurtenissen door de media in een perspectief worden geplaatst, door het selecteren van aspecten van de waargenomen werkelijkheid (Chong & Druckman, 2007). Het *war frame*, dat gekoppeld is aan *war journalism*, wordt eerder gehanteerd door westerse journalisten en benadrukt het geweld in het conflict, is gericht op het discours van de elite en hun waarheid, en wordt het conflict weergegeven als een wedstrijd waar een winnaar en verliezer uit de strijd komt (Lee, 2010; Nijenhuis, 2014). Galtung (2000) bekritiseert deze oorlogsjournalistiek (*war frame*) en introduceert het *peace frame*, dat gelinkt wordt aan *peace journalism*. In het *peace frame* richt de berichtgeving zich op de verschillende partijen die deelnemen aan het conflict, wordt een stem gegeven aan de stemlozen (vrouwen, kinderen, slachtoffers), is het doel om alle onwaarheden naar boven te halen, en worden vredesinitiatieven voorgesteld (Galtung, 2000).

Eerdere onderzoeken die het *war frame* en *peace frame* hebben gehanteerd, hebben zich vaak

gefocusd op enkel de visuele aspecten van berichtgeving, of richten zich slechts op één land (Neumann & Fahmy, 2012, Nijenhuis, 2014). Dit onderzoek zal zich juist richten op tekstuele berichten, namelijk hoe westerse media berichten over verschillende conflicten in het Midden-Oosten. Meer specifiek, er zullen inzichten worden verschaft over de tekstuele berichtgeving van het conflict in Jemen aan de hand van het *peace frame* en *war frame*. Deze inzichten zullen worden vergeleken met inzichten over de berichtgeving over het conflict in Syrië en Afghanistan. De vergelijking tussen desbetreffende landen is interessant, omdat de conflicten zowel overeenkomsten als verschillen met elkaar vertonen op het gebied van politieke ontwikkelingen en het medialandschap (Lubell & Derejko, 2013; Bazzi, 2019; Al-Shami, 2021). Juist door Jemen af te zetten tegen deze twee landen en opzoek te gaan naar de leidende frames, thema's en patronen, kan de manier van berichtgeving in een sterkere context geplaatst worden. De onderzoeksvraag die dit verschil poogt uit te lichten, luidt: *Hoe ziet de berichtgeving over het conflict in Jemen eruit, vergeleken met het conflict in Afghanistan, en welk frame (war frame of peace frame) is leidend bij deze manier van berichtgeving in Nederlandse kwaliteitskranten?* Hierbij zijn drie beschrijvende deelvragen opgesteld:

Deelvraag 1: *Wat is de situatie in Jemen, Syrië en Afghanistan met betrekking tot het conflict?*

Deelvraag 2: *Welke journalistieke obstakels komen (westerse) conflictjournalisten tegen bij berichtgeving over conflicten?*

Deelvraag 3: *Wat is het verschil tussen het war frame en peace frame?*

Het is voor kwaliteitskranten interessant en relevant om inzichten te verschaffen over de berichtgeving van de conflicten aan de hand van het *war frame* en *peace frame*. Door de heersende oorlogsmoeheid is het namelijk nuttig te onderzoeken welk frame leidend is in kwaliteitskranten. Het eerder hanteren van een *peace frame* kan deze oorlogsvormoedigheid wellicht afnemen, omdat het minder focust op de veelvoorkomende oorlogsonderwerpen zoals geweld en de elite. Deze reflectie kan voor kwaliteitskranten relevant zijn om lezers te behouden of nieuwe lezers aan te trekken. Daarbij heeft Nederland zelf ook baat bij een stabiele situatie in Jemen (Van Eyk, 2019). De politieke banden en de gunstige ligging van Jemen aan het water zijn van cruciaal belang voor een veilig scheepsverkeer. Nederland kent al jaren een goed samenwerkingsverband met Jemen en stelt hierbij de belangen van de Jemenitische bevolking voorop (Van Eyk, 2019). Door deze verbondenheid zal een goede berichtgeving omtrent de burgeroorlog in Jemen worden verwacht.

Allereerst zijn in totaal 75 artikelen van kwaliteitskranten (*de Volkskrant* en *NRC*) verzameld, waarvan voor ieder conflict 25 artikelen zijn onderzocht aan de hand van een kwantitatieve inhoudsanalyse. Deze data is verzameld met behulp van de database Lexis Nexis. Per artikel is vastgesteld of het *war frame* of het tegengestelde *peace frame* leidend is, waarbij de conceptualisatie van Galtung (2000) van de frames als leidraad dient. Vervolgens zijn negen artikelen met behulp van een kwalitatieve inhoudsanalyse nader onderzocht, om inzichten te krijgen hoe de berichtgeving over desbetreffende conflicten wordt weergegeven. Vier hoofdvariabelen hebben sturing geboden bij deze kwalitatieve inhoudsanalyse: 'Journalistieke uitgangspunten', 'geweld',

‘mens en cultuur’, en ‘politieke context’.

Het volgende hoofdstuk (theoretische kader) beantwoordt de beschrijvende deelvragen door een overzicht te bieden van literatuur over de huidige situatie van de drie conflictgebieden met een focus op politieke ontwikkelingen en het medialandschap (deelvraag 1), de journalistieke obstakels voor buitenlandse (westerse) journalisten (deelvraag 2), en de framing-theorie met het bijbehorende *war frame* en *peace frame* (deelvraag 3). In het daaropvolgende hoofdstuk wordt de methodologische verantwoording afgelegd. Hierna worden de kwantitatieve en de kwalitatieve resultaten gepresenteerd. Tot slot worden in het laatste hoofdstuk de conclusies geformuleerd op de onderzoeksvraag van het onderzoek, en eindigt dit hoofdstuk met een discussie.

Theoretisch kader

Deelvraag 1: Wat is de situatie in Jemen, Syrië en Afghanistan met betrekking tot het conflict?

De eerste deelvraag richt zich op een algemeen beeld te schetsen van de oorlogssituatie in de desbetreffende landen, met een nadruk op het in kaart brengen van de politieke ontwikkelingen en het medialandschap. Door deze politieke situatie en het bijbehorende medialandschap uit te lichten, zal meer duidelijkheid worden gecreëerd in welke positie conflictjournalisten kunnen innemen.

Jemen

In 2011 komen betogers uit verschillende landen uit het Midden-Oosten in opstand tegen de zittende regering, beter bekend als de Arabische lente (Ruggiero, 2019). Jemen behoort tot één van deze landen en de bevolking geprotesteerd tegen de zittende president van dat moment Ali Abdullah Saleh (Mellor, 2020). De Jemenitische bevolking uit zijn ontevredenheid onder andere over de aanhoudende corruptie, vriendjespolitiek, en het gebrek aan een democratisch systeem (Mellor, 2020; Al-Shami, 2021). President Saleh weigert op te stappen en gebruikt geweld om de demonstranten bedaren, met als gevolg dat ook ministers, ambassadeurs en generaals zich afkeren tot de regering (Juneau, 2021). Hoewel het land verdeeld is in drie onafhankelijke entiteiten, blijkt in de praktijk dat de controle over de uitvoerende macht in handen is van de president, in tegenstelling tot de andere ministers (Al-Salahi, 2012). Een jaar later in 2012 treedt Saleh af en wordt Abd-Rabbu Mansour Hadi, de enige kandidaat die ter beschikking wordt gesteld voor de verkiezingen en tevens partijgenoot van Saleh is, de nieuwe president van Jemen (Juneau, 2021). Wat volgt is een onrustige periode, waarbij politieke hervormingen om van Jemen een moderne democratische staat te maken niet worden doorgevoerd (Al-Shami, 2021). De Houthi-rebellen (sjiiitische rebellen), een beweging in het noorden van Jemen die banden hebben met Iran en gesteund worden door een groot deel van de bevolking, bezetten grote delen van Jemen (Juneau, 2021). Op 19 maart 2015 wordt de intrede van de Jemenitische Burgeroorlog gemaakt, nadat de president wordt vervolgd en de hoofdstad Sana'a wordt veroverd door de Houthi's (Mellor, 2020). De burgeroorlog is inmiddels tot een complex conflict uitgroeid, waarbij vele partijen betrokken zijn geraakt, zowel op internationaal als extremistisch vlak (Juneau, 2021). Uit cijfers van het United Nations Development programma (UNDP) rapport wordt gesteld dat de burgeroorlog tot dusver bijna 400 duizend levens heeft geëist (Alsabri et al., 2022). De laatste ontwikkelingen van het conflict in Jemen betreft een gesloten Ramadan-bestand die is verlengd tot augustus 2022, waarbij de strijdende partijen de aanvallen (tijdelijk) hebben gestaakt (Alsabri et al., 2022).

Het medialandschap in Jemen heeft na 1990 een opvallende ontwikkeling doorgemaakt op zowel kwalitatief als kwantitatief niveau (Khalidi, 2017; Al-Shami, 2021). In dat jaar is de Jemenitische grondwet uitgevaardigd, die de vrijheid van meningsuiting waarborgt aan alle burgers (Khalidi, 2017). Het stelt hen in staat hun mening vrij te uiten in woorden, geschrift en fotografie, zolang zij zich binnen de grenzen van de wet bevinden (Al-Shami, 2021). Het aantal kranten en

tijdschriften is na deze periode verdubbeld, mede door het verstrekken van licenties. Deze toegenomen vrijheid hebben ook geleid tot het verschijnen van particuliere televisiezenders. Echter, nadat de Houthis-beweging in september 2014 Sana'a hadden ingenomen, is het medialandschap in Jemen drastisch veranderd (Khalidi, 2017). De Houthis namen de controle over van alle staatsmedia, waaronder televisiezenders, radiostations, en gedrukte en online kranten. De controle over deze overheidsmedia dient als middel om hun revolutionaire discours en de hierbij horende politieke, religieuze en economische belangen te propageren (Al-Shami, 2021). Daarnaast werden ook niet-gouvernementele media gesloten en werden verschillende mediaterreinen van de oppositie vernietigd, waarbij veel journalisten gevangen zijn gezet (Khalidi, 2017). De zichtbare verdeling van het land tussen de Houthis en de regering (coalitie met Saudi-Arabië) heeft twee verschillende medialandschappen in Jemen teweeggebracht die de politieke situatie weerspiegelen (Al-Shami, 2021). Er is een gevaarlijke situatie gecreëerd voor (lokale) journalisten om vrije en onafhankelijke berichtgeving over het conflict te doen (Christensen & Khalil, 2021).

Ook voor journalisten van buitenaf gelden verschillende restricties. De Jemenitische overheid probeert journalisten van buitenaf actief te weren uit het gebied (Al-Shami, 2021). Het grootste deel van de journalisten doen om deze reden hun verslaggeving voornamelijk vanuit afgelegen locaties, omdat het conflictgebied te gevaarlijk is om fysiek aanwezig te kunnen zijn (Christensen & Khalil, 2021). Door het gebrek aan eigen fysieke aanwezigheid en waarnemingen, zijn buitenlandse journalisten afhankelijk van ooggetuigen en lokale journalisten, die zelf hun leven riskeren om materiaal vrij te geven aan internationale media om de situatie in Jemen bloot te geven (Christensen & Khalil, 2021).

Syrië

In 2011 gaan duizenden Syriërs de straat op om te protesteren tegen het regime van president Bashar al-Assad (Greenwood & Jenkins, 2015). Deze demonstraties zijn, eveneens als de opstanden in Jemen, onderdeel van de Arabische Lente en veel Syriërs uitten hun ontevredenheid over onder andere de hoge werkloosheid, de corruptie en het gebrek aan politieke vrijheid (Alhaffar & Janos, 2021). Er wordt hardhandig opgetreden door het legeringsleger die moreel gesteund worden door Rusland, China en Iran, en tijdens deze protesten vallen veel doden (Elayah & Al Majdhoub, 2022). Twee jaar later zet het Syrische leger chemische wapens in tegen de bevolking, als gevolg van het verliezen van veel grondgebied, veroverd door de rebellen (Elayah & Al Majdhoub, 2022). Er ontstaat wereldwijde kritiek op de inzet van chemische wapens, omdat deze volgens het internationale recht verboden zijn (Price, 2019). Het Westen en de Verenigde Staten bieden morele steun aan de rebellen, maar nergens wordt daadwerkelijk opgetreden (Elayah & Al Majdhoub, 2022). Tijdens deze opstanden tegen het Syrische regime zijn verschillende rebellen ook onderling met elkaar het gevecht aangegaan (Alvarez-Ossorio, 2019). Islamitische Staat (IS), een steng Islamitische beweging, Al-Nusra, een groep die verbonden is aan de terreurbeweging Al-Qaida, en de Koerden streven met hun

leger naar een onafhankelijke staat (Alvarez-Ossorio, 2019). De Verenigde Naties hebben geverifieerd dat tussen maart 2011 en maart 2021 meer dan 350 duizend burgers en strijders zijn gedood (Alhaffar & Janos, 2021). Echter, zij hebben gesteld dat het gaat om een schatting en dat het werkelijke aantal een stuk hoger ligt. Daarbij is vastgesteld dat het conflict in Syrië de grootste vluchtelingencrisis ter wereld teweeg heeft gebracht (Alhaffar & Janos, 2021). Het grootste deel van de vluchtelingenstroom wordt opgevangen door buurlanden als Turkije, Jordanië en Irak, maar ook een deel vlucht naar Europa (Alhaffar & Janos, 2021). De huidige situatie van het conflict zit na elf jaar strijd opnieuw in een neerwaartse spiraal, waarbij de economische en humanitaire situatie sterk achteruit gaat (Ibrahim et al., 2022).

Het medialandschap in Syrië kent op sociaaleconomisch en politiek gebied grote verschillen (Elayah & Al Majdhoub, 2022). Het land kenmerkt zich door een instabiele democratie en een gebrek aan vrijheid, waardoor de ontwikkeling van het medialandschap al enige tijd stil lijkt te staan. Syrië staat bekend om één van de meest gecensureerde ter wereld (Elayah & Al Majdhoub, 2022). Het is voor Syrische journalisten nauwelijks mogelijk om onafhankelijke berichtgeving te produceren, omdat zij grote kans hebben gearresteerd of in een ergste geval vermoord te worden (Elayah & Al Majdhoub, 2022).

Ook westerse journalisten kunnen niet zonder gevaar het land betreden, omdat zij - net als in Jemen – actief worden geweerd (Ramasubramanian & Miles, 2018). Het selecte aantal buitenlandse journalisten die het wel lukt het land te betreden, moet via officiële wegen het land betreden en hebben een bewaker aan hun zijde (Feinstein & Starr, 2015). Een andere oplossing voor de berichtgeving is, eveneens als journalisten die verslag doen over de Jemenitische oorlog, het benaderen van Syrische journalisten, burgers en/of activisten. Echter, de rol van deze lokale burgerjournalisten is vaak gericht op het ‘hun visie’, met als gevolg dat het rapporteren van de daadwerkelijke feiten soms wordt bekritiseerd (Christensen & Khalil, 2021).

Afghanistan

Het conflict in Afghanistan heeft al voor de 21^e eeuw zijn intrede gemaakt, als gevolg van de Russische inval in 1979 (Nagl, 2021). Na het vertrek van het Russische leger bijna tien jaar later en de val van het Afghaanse communistische bewind, volgen veel interne conflicten tussen de verschillende groeperingen in het land (Nagl, 2021). De verdeeldheid in het land is groot, waarna de Taliban in 1996 de macht grijpt. De Taliban is een Islamitische beweging en hun kerndoelen zijn de vrede herstellen, de Sharia doorvoeren en de Islam als leidende geloofsovertuiging voorbrengen in Afghanistan (Hussain & Siraj, 2019). De beweging krijgt steun van Saoedi-Arabië en Pakistan, om hun kerndoelen na te kunnen streven, die door de jaren heen steeds extremistischer worden (Hussain & Siraj, 2019). Na de aanslagen op 11 september 2001, waarbij een twee passagiersvliegtuigen met opzet door de Amerikaanse Twin Towers vliegen, raakt de Verenigde Staten betrokken bij het conflict (Nagl, 2021). De Taliban eist de aanslag op zich en de Verenigde Staten steunt de zittende

regering met als doel het omver werpen van de Taliban en de kerninstellingen van de Afghaanse staat opnieuw op te bouwen (Hussain & Ahmad, 2021). Na een conflict van ruim twintig jaar wordt in 2021 het Amerikaanse leger teruggetrokken met als gevolg dat de Taliban de regering opnieuw heeft overgenomen (Nagl, 2021).

De laatste twintig jaar, ten tijden van het conflict, gold geen expliciet verbod op onafhankelijke journalistiek van Afghaanse journalisten en kent het land een relatieve vrijheid voor media (Bazzi, 2019; Hussain & Siraj, 2019). Echter, sinds de recente machtsovername van de Taliban domineren staatspublicaties en radiostations de media van het land en is censuur een term die het medialandschap kenmerkt (Nagl, 2021). De onafhankelijke journalistiek lijkt steeds meer te verdwijnen en de Taliban verwacht dat de Islamitische voorschriften worden nagestreefd in de berichtgeving, waardoor de omvang van mediakanalen en journalisten sterk is afgenomen (Osman, 2022). Afghaanse journalisten lopen steeds meer gevaar, met name vrouwelijke journalisten, journalisten van minderheidsgroepen en journalisten die hebben samengewerkt met westerse landen of content delen die niet overeenkomt met de verwachtingen van de Taliban (Osman, 2022). Afghaanse journalisten doen om deze reden steeds vaker aan zelfcensuur, vanwege de angst om vervolgd te worden door de Taliban (Osman, 2022).

Door het veranderde medialandschap waarbij persvrijheid voor Afghaanse journalisten sterk achteruit is gegaan, is er steeds minder betrouwbare informatie beschikbaar over de situatie in het land (Osman, 2022). Hoewel Westerse journalisten, in tegenstelling tot de situatie in Jemen en Syrië, niet actief worden geweerd in Afghanistan, zijn veel van hen vertrokken sinds de machtsovername van de Taliban (Osman, 2022). Ook voor hen geldt namelijk de continue angst om vervolgd te worden (Bazzi, 2019).

Deelvraag 2: Welke journalistieke obstakels komen (Westerse) conflictjournalisten tegen bij berichtgeving over conflicten?

De eerste deelvraag heeft de conflictsituatie van de drie landen geschetst en hoe dit ook invloed heeft op het (huidige) medialandschap voor lokale en buitenlandse journalisten. De tweede deelvraag zal hierop voortborduren door uit te lichten welke dilemma's westerse conflictjournalisten tegenkomen. Het actief weren van buitenlandse journalisten in zowel Jemen en Syrië (Elayah & Al Majdhoub, 2022), en de gevaarlijke situatie in Afghanistan voor buitenlandse situatie om vervolgd te worden, brengen verschillende obstakels met zich mee (Christensen & Khalil, 2021). Deze beperkte toegankelijkheid bemoeilijkt hen namelijk om de journalistieke uitgangspunten na te kunnen streven (Christensen & Khalil, 2021), en dwingt hen om zich tot bepaalde journalistieke genres toe te leggen. In de volgende paragrafen zal verder worden ingegaan op deze journalistieke genres en journalistieke uitgangspunten.

Toegankelijkheid en journalistieke genres

Conflictjournalisten hebben te kampen met beperkte toegang tot het conflictgebied, wat hen limiteert in het hanteren van bepaalde journalistieke genres (Christensen & Khalil, 2021). Journalistieke genres zijn verschillende journalistieke stijlen waar bepaalde kenmerken aan zijn verbonden (Ben-David & Soffer, 2019). Doordat buitenlandse journalisten in Jemen en Syrië het conflictgebied grotendeels niet kunnen betreden, worden zij afhankelijk van lokale bronnen om informatie te verschaffen en beïnvloedt hen dit in de manier van berichtgeving over het conflict (Christensen & Khalil, 2021).

Enkele voorbeelden van journalistieke genres die verder zullen worden uitgelicht zijn nieuwsberichten, achtergrondartikelen, interviews, opinieartikelen en reportages. Allereerst, nieuwsberichten zijn korte stukjes tekst die feiten presenteren van een recente gebeurtenis (nieuwswaardig) en waarbij wordt verwezen naar één of meerdere betrouwbare bronnen (Sanders, 2010). De journalist hoeft zelf niet het conflictgebied te betreden voor informatie, maar kan bronnen aanhalen (bijvoorbeeld organisaties) die informatie hebben over de gebeurtenis (Sanders, 2010). Een achtergrondartikel is vaak een langere tekst dan een nieuwsbericht, waarbij context wordt geschetst over een gebeurtenis door bijvoorbeeld een deskundige aan het woord te laten (Graaf, 2008). De feiten die gepresenteerd worden vanuit verschillende perspectieven en bronnen weergegeven in het artikel (Sanders, 2010). Eveneens als bij een nieuwsbericht hoeft de journalist niet zelf het conflictgebied te betreden, maar kan contact zoeken met verschillende perspectieven en bronnen, zoals ooggetuigen of organisaties (Sanders, 2010). Bij een interview wordt vaak ook een deskundige aan het woord gelaten, aan de hand van een vraag-antwoord functie, om de kennis en opvattingen van de persoon uit te kunnen lichten over een bepaald onderwerp (Graaf, 2008). Daarentegen, stelt de journalist in een opinieartikel zijn eigen perspectief centraal, en probeert aan de hand van zijn eigen kennis en ervaring de lezer van zijn mening te overtuigen over een bepaalde nieuwsontwikkeling (Sanders, 2010). Tot slot kan een reportage, in tegenstelling tot de eerder genoemde journalistieke genres, enkel geschreven worden als de journalist zelf op locatie is geweest (Sanders, 2010). Door het actief werven van oorlogsjournalisten in Jemen en Syrië is het voor hen lastig om reportages te publiceren over de situatie van het conflict (Christensen & Khalil, 2021).

Journalistieke uitgangspunten: objectiviteit in oorlogsjournalistiek

Door (beperkte) toegankelijkheid worden journalisten beperkt tot het toespitsen van een bepaald journalistieke genre, waar verschillende kenmerken aan verbonden zijn die de berichtgeving bepalen (Ben-David & Soffer, 2019). Ondanks deze beperkingen en het hanteren van een bepaalde journalistiek genre, is het voor journalisten belangrijk om de journalistieke uitgangspunten zo goed mogelijk na te streven (Van der Wurff & Schönbach, 2011). McNair (2017) stelt dat journalisten in een democratische samenleving verschillende rollen dienen in te nemen. Hierbij gaat het om de journalist als waakhond om het publiek van informatie te voorzien, het vormen van een publieke

mening, politieke standpunten verdedigen, en een educatieve rol in te nemen door objectieve feiten te delen (McNair (2017)). Vanuit deze rollen is het van belang dat de journalistieke uitgangspunten worden gewaarborgd (Van der Wurff & Schönbach, 2011). Deze worden samengevat in de Code voor de Journalistiek en zijn: waarheidsgetrouwe berichtgeving, onafhankelijkheid van de journalist, de journalist is *fair* en de journalist heeft een open vizier (Van der Wurff & Schönbach, 2011).

Hoewel deze voorwaarden zijn opgesteld, worden deze steeds vaker bekritiseerd (McGoldrick, 2006; Carpentier & Trioen, 2010). Waarheidsgetrouwe berichtgeving over de 'realiteit' zou namelijk kunnen worden bewerkstelligd als zo veel mogelijk objectiviteit wordt nagestreefd. De objectiviteitsnorm leidt journalisten er namelijk toe dat feiten van waarden worden onderscheiden en enkel de feiten worden weergegeven (Schudson, 2001). Echter, er is een kloof tussen objectiviteit-als-waarde en objectiviteit-als praktijk zichtbaar (Carpentier & Trioen, 2010). Bij objectiviteit-als-waarde, wordt objectiviteit geconceptualiseerd vanuit een theoretisch perspectief, waarbij de mogelijkheden van het begrip binnen de journalistieke theorie nader wordt bekeken (Carpentier & Trioen, 2010). Daarentegen wordt bij objectiviteit-als-praktijk de betekenis van objectiviteit begrepen van hoe het daadwerkelijk in de journalistieke praktijk wordt gebruikt (Carpentier & Trioen, 2010). Het is namelijk volgens verschillende wetenschappers onmogelijk om een objectieve werkelijkheid te creëren, omdat tijdens het proces van het vergaren, selecteren en uitwerken van nieuws constant keuzes gemaakt door de journalist (McGoldrick, 2006; Carpentier & Trioen, 2010). Volgens hen heeft de journalist altijd een bias doordat ieder een eigen werkelijkheid heeft gecreëerd (McGoldrick, 2006).

Naast het nastreven van de journalistieke uitgangspunten hebben conflictjournalisten ook te maken met ethische dilemma's die hun professionele plicht en persoonlijk leven beïnvloeden (Du Preez, 1994). Journalisten kunnen stuiten op ethische obstakels, zoals privacy bescherming, het manipuleren van beeldmateriaal, bronbescherming en grenzen voor de vrijheid van meningsuiting (Du Preez, 1994). Er zijn verschillende benaderingen van de ethiek die helpen om de ethische codes zo goed mogelijk te kunnen handhaven (Abubakar, 2020). Enerzijds de journalistieke benadering (principe) van het vertellen van de waarheid dat gebaseerd is op het idee van Kant (1994), die het belang van actie boven de gevolgen zet, ofwel journalisten moeten het juiste doen ongedacht wat de uitkomst en gevolgen zullen zijn. Anderzijds het idee van Mills (1910) van utilitarisme dat juist de uitkomsten boven de acties plaatst. De juistheid van een actie moet worden beoordeeld aan de gevolgen, waarbij de nadruk ligt op het bereiken van een zo groot mogelijk goede uitkomst voor mensen (Mills, 1910). Om de utilitaristische filosofie zo goed mogelijk na te kunnen streven is het toepassen van hoor en wederhoor (Chua, 2018). Dit stelt personen, groepen of organisaties in staat om te reageren op (negatieve) beweringen, voordat de journalist deze naar buiten brengt (Chua, 2018).

Het merendeel van de journalistieke verslaggeving is gebaseerd op de utilitaristische filosofie. Ook voor conflictjournalisten zal deze filosofie eerder worden gehanteerd, omdat zij de gevolgen moeten inschatten voor zichzelf en eventuele bronnen nadat zij een bericht publiceren. De angst om

vervolgd te worden of zelfs hun leven kunnen riskeren is een obstakel die conflictjournalisten constant met zich mee dragen (Du Preez, 1994). Echter, tekortkomingen op de utilitaristische filosofie is dat het soms lastig is vast te stellen wat de gevolgen van de actie zullen zijn (Tomaselli, 2009).

Deelvraag 3: Wat is het verschil tussen het war frame en peace frame?

In de vorige twee deelvragen is duidelijk geworden dat het medialandschap in de conflictlanden journalistieke obstakels met zich meebrengt (Christensen & Khalil, 2021). Door de beperkte toegankelijkheid tot het gebied en het gevaar voor vervolging is het voor journalisten lastig om de journalistieke uitgangspunten na te streven (Christensen & Khalil, 2021). De derde deelvraag zal verder uitlichten hoe deze zaken de manier van berichtgeving beïnvloedt aan de hand van het concept framing. Daarbij zal het verschil tussen het *peace frame* en *war frame* worden uitgelegd, de frames die in dit onderzoek centraal staan bij het analyseren van de berichtgeving over het conflict in Jemen, Syrië en Afghanistan.

Framing

De massamedia spelen een belangrijke rol bij de vorming van percepties en overtuigingen van mensen (Galtung & Ruge, 1965). Deze beeldvorming wordt bepaald door de manier van berichtgeving van de journalist, waarbij een gebeurtenis op een bepaalde manier wordt geframed (Hiebert, 2003). Cognitieve wetenschappers stellen namelijk dat het menselijk brein werkt met kaders (frames) en metaforen, waarbij het brein niet nadenkt over feiten, maar de geest overschakelt naar de manier waarop die feiten zijn ingekaderd (Hiebert, 2003).

Entman (1991) definieert framing als een proces van het selecteren van een paar aspecten van de waargenomen werkelijkheid, waardoor een verhaal wordt samengesteld dat verbanden legt tussen deze aspecten om een bepaalde interpretatie te bevorderen. Andere onderzoekers hebben bijgedragen aan de conceptualisering van framing door te stellen dat in de basis van de theorie bepaalde gebeurtenissen door de media in een perspectief wordt geplaatst, doordat er selectieve betekenissen aan woorden en zinnen zijn toegekend (Chong & Druckman, 2007). Op macroniveau is framing het proces waarbij berichtgeving vanuit een bepaalde invalshoek wordt benaderd (Nijenhuis, 2014). Op microniveau werken (media) frames in op bestaande cognitieve en interpretatieve schema's. Anders gezegd, de invalshoek (het frame) waarop iets aan het publiek wordt gepresenteerd heeft invloed op de keuzes die mensen maken over hoe zij die informatie interpreteren en verwerken (Nijenhuis, 2014). Door zaken als censuur in media, het actief weren van buitenlandse journalisten, onderdrukking en het omkopen van Westerse journalisten om verslag te doen, wordt de berichtgeving in gevaar gebracht (Al-Shami, 2021; Mellor, 2020; Klausen, 2015).

War journalism

Voor lange tijd was *war journalism* (oorlogsjournalistiek) voornamelijk gericht op

conflictarena's en de zichtbare effecten op oorlogshandelingen (Lee, 2010). Het was de overheersende manier om verschillende oorlogen en conflicten in beeld te brengen. Het *war frame* kan worden gekoppeld aan deze vorm van oorlogsjournalistiek en wordt gekenmerkt door de volgende aspecten: in dit frame wordt de nadruk gelegd op geweld en de elite, is gericht op de fysieke gevolgen van een conflict, worden de verschillen tussen partijen benadrukt, richt zicht op het heden, en wordt het conflict gepresenteerd als een nulsomspel (Lee, 2010; Nijenhuis, 2014). Galtung (2000) vergelijkt *war journalism* met sportjournalistiek, waarbij de focus ligt op wie als winnaar en verliezer uit de strijd komt (Nijenhuis, 2014). Onderzoek vult aan dat het *war frame* concepten bevat als 'wapens', 'vijand', 'soldaten' en 'slagveld' (Gui, 2021).

Uit de literatuur komt naar voren dat hoe langer het conflict duurt, hoe sterker het *war frame* wordt gehanteerd in artikelen (Rawan & Rahman, 2020). Tevens is vastgesteld in het onderzoek van Lee et al. (2010) dat buitenlandse (westerse) journalisten eerder de nadruk leggen op *war frames*, terwijl in nieuwsberichten van plaatselijke journalisten vaker het *peace frame* wordt gebruikt. Uit ditzelfde onderzoek waarin de berichtgeving over het conflict in Irak is geanalyseerd, wordt beweerd dat harde nieuwsberichten vaker warframes bevatten, en reportages of opiniestukken eerder vredesjournalistiek wordt gehanteerd (Lee, 2010). In de volgende paragraaf zal het concept van *peace frame* en *peace journalism* verder worden uitgelicht.

Peace journalism

Galtung (2000) bekritiseert de reguliere *war journalism* (oorlogsjournalistiek) en als antwoord hierop introduceert hij het concept van *peace journalism* (vredesjournalistiek). *Peace journalism* heeft tot doel licht te werpen op de structurele en culturele oorzaken van geweld, zoals die van invloed zijn op het leven van de mensen (Galtung, 2000). Het streeft naar conflicten in te kaderen als het bestaan uit meerdere partijen en het nastreven van vele doelen, eerder dan een eenvoudige tweedeling. Het *peace frame* wordt gelinkt aan vredesjournalistiek en kenmerkt zich door vier aspecten: gericht op vrede/conflict, het presenteren van de waarheid, focus op mensen, en het bieden van oplossingen (Lee et al., 2010; Nijenhuis, 2014). Dit eerste kenmerk, het samengaan van vredes- en conflictgerichtheid, lijkt paradoxaal, maar in werkelijkheid is het van belang dat vredesgerichte journalisten eerst het bestaan van een conflict moeten erkennen (Lee et al., 2010). Dit doen zij door de betrokken partijen, doelen en kwesties te identificeren in het nieuwsbericht. Door alle partijen te benoemen, kunnen zij empathie en betrokkenheid van de lezer creëren. Galtung (2000) stelt dat *peace journalism* om deze reden moet lijken op gezondheidsjournalistiek, waarbij niet alleen de ziekte van de patiënt wordt beschreven, maar ook de oorzaken, genezing van de ziekte, en de preventieve maatregelen van de ziekte worden vermeld (Nijenhuis, 2014).

Vanuit de literatuur klinken verschillende geluiden op de nieuwe geïntroduceerde journalistiek door Galtung (Hacket, 2006; Loyn, 2007; Youngblood, 2017; Kalfeli et al., 2020). Kalfeli et al. (2020) stelt dat *peace journalism* een verrijkende benadering kan zijn om complexe

mediarepresentaties van diversiteit te begrijpen door niet-elitaire discoursen te onderzoeken en zich te richten op mensen in plaats van op de elite. Daarbij streeft *peace journalism* ernaar om verhalen op zo'n manier te framen die een maatschappelijk debat bevordert (Youngblood, 2017). Het verrijkt niet alleen de nieuwsagenda in plaats van enkel het rapporteren van de feiten, maar ook het scala aan bronnen en stemmen in het nieuws worden verbreed (Youngblood, 2017). Tot slot biedt het uitgebreide verslaggeving over de wortels van een conflict, en onthult tegelijkertijd de gevolgen op lange termijn en mogelijke oplossingen (Youngblood, 2017). Daarentegen uit kritiek zich door af te vragen hoe het model van *war journalism* in de praktijk daadwerkelijk werkt (Hackett, 2006; Loyn, 2007). Daaraan voorafgaande vragen die gesteld worden variëren van is het mogelijk (Hackett, 2006)? Is het wenselijk? Tot moet de journalistiek zelfs de verantwoordelijkheid krijgen om vrede te bevorderen (Loyn, 2007)? Ook wordt het concept van vredesjournalistiek bekritiseerd op het gebied van het schenden van de idealen van objectiviteit (Ottosen, 2010). Waar oorlogsjournalistiek zich richt op het weergeven van objectieve feiten, wordt in vredesjournalistiek een stem gegeven aan diegenen die vaak niet worden gehoord.

Het *war frame* en *peace frame* zullen als leidraad dienen voor dit onderzoek, om vervolgens vanuit deze frames te analyseren hoe Nederlandse journalisten berichten over de burgeroorlog in Jemen, Syrië en Afghanistan.

Methodologie

Sample en dataverzameling

De methoden voor dit onderzoek is *mixed methods*, met de nadruk op het kwalitatieve gedeelte. *Mixed methods*-onderzoek is een onderzoeksmethode waarbij meerdere onderzoeksmethodes worden combineert om een betere opvatting van de inzichten te krijgen (Bryman, 2016).

Voor het kwantitatieve onderzoek zijn allereerst 25 artikelen over het conflict in Jemen, 25 artikelen over het conflict in Syrië en 25 artikelen over het conflict in Afghanistan verzameld. Deze artikelen zijn afkomstig zijn uit kwaliteitskranten van *de Volkskrant* en het *NRC*, omdat deze twee kranten de grootste oplages hebben (Bakker, 2011). Er is gekozen voor kwaliteitskranten, omdat zij naar verwachting eerder oog zullen hebben voor deze conflicten, meer context geven in hun berichten en hier serieus mee om zullen gaan in de berichtgeving (Schaap & Pleijter, 2014). Kwaliteitskranten zijn namelijk geneigd zijn om verantwoording hierover af te leggen aan hun doelgroep, namelijk een hoger opgeleid publiek (Scholten & Ruigrok, 2006). Om aan de behoefte van de hoger opgeleiden lezers te voldoen, richten kwaliteitskranten zich voor een groot deel op politieke ontwikkelingen (Schaap & Pleijter, 2014).

Daarbij is rekening gehouden met het journalistieke genre van het artikel (zie tabel 1), omdat aan elk genre bepaalde kenmerken en schrijfstijlen aan verbonden zijn (Ben-David & Soffer, 2019). Hierdoor is het van belang dit in acht te nemen, wanneer op kwalitatief niveau wordt geanalyseerd hoe de berichtgeving over de conflicten wordt weergegeven.

Tabel 1: Aantal artikelen gecodeerd als nieuwsbericht, achtergrondartikel, interview, opiniestuk en reportage.

	Nieuwsbericht	Achtergrondartikel	Interview	Opiniestuk	Reportage
Jemen	8	9	3	4	1
Syrië	7	6	3	6	3
Afghanistan	7	9	0	9	0

De krantenartikelen dateren vanaf de periode van 2015 tot het heden, omdat vanaf dit jaar de burgeroorlog in Jemen zijn intrede heeft gemaakt (Mellor, 2020). De burgeroorlog in Afghanistan en Syrië zijn respectievelijk gestart in 2001 en 2011 (Nagl, 2021; Alhaffar & Janos, 2021), dus is een zo ruim mogelijke periode gehanteerd om krantenartikelen te kunnen verzamelen. Bij het verzamelen van de berichten is rekening gehouden met een zo gelijk mogelijke verdeling wat betreft de tijdsperiode van 2015 tot het heden (zie tabel 2). Deze gelijke verdeling van tijdsperiodes is van belang, omdat elk conflict in een andere fase verkeert (Nagl, 2021; Ibrahim et al., 2022). In Jemen is een tijdelijk Ramadan-bestand gesloten (Ibrahim et al., 2022), in Syrië is de strijd opnieuw opgelaaid (Ibrahim et al., 2022), en in Afghanistan is in 2021 een eind gekomen aan het internationale conflict

en heeft de Taliban momenteel de macht in handen (Nagl, 2021). Door een ruimer tijdsbestek te nemen dan enkel de laatste jaren, is het meer valide om de conflicten met elkaar te vergelijken, omdat per land meerdere fases van het conflict worden meegenomen in het onderzoek.

Tabel 2: Aantal artikelen uit het jaartal 2015 t/m 2017, 2018 t/m 2020 en 2021 – heden.

	2015 t/m 2017	2018 t/m 2020	2021 t/m heden
Jemen	9	7	9
Syrië	9	9	7
Afghanistan	7	8	10

Met behulp van de database *Lexis Nexis* zijn de artikelen verzameld, aan de hand van het opstellen van een drietal zoektermen: ‘Burgeroorlog AND Jemenitische’, ‘Burgeroorlog AND Afghaanse’ en ‘Burgeroorlog AND Syrische’. Er is gekozen voor deze drie algemene zoektermen, omdat voor dit onderzoek niet wordt ingezoomd op een specifiek onderdeel van de desbetreffende oorlogen, maar een algemeen beeld over de berichtgeving wordt onderzocht. Daarbij is gekozen voor de termen ‘Syrische’, ‘Afghaanse’ en ‘Jemenitische’, om meer valide berichten te verzamelen, omdat deze zoektermen specifiek ingaan op ‘Jemenitische burgeroorlog’ enzovoorts. Bij zoektermen waar ‘Jemen’, ‘Syrië’ en ‘Afghanistan’ werden gebruikt, werden minder valide berichten getoond, omdat bijvoorbeeld ook andere conflicten werden gekoppeld aan het land ‘Jemen’.

Voor het kwalitatieve gedeelte zijn vervolgens negen artikelen verzameld om nader te analyseren. Bij de selectie van deze artikelen is rekening gehouden met verschillende aspecten. Allereerst zijn per land drie artikelen gekozen, waarvan één artikel gecodeerd is als *war frame*, één artikel als *peace frame* en één artikel waarbij een gelijke overlap van de frames voorkomt in het artikel. Ook is rekening gehouden met artikelen die langer zijn dan 750 woorden, zodat de berichten beter geanalyseerd en geïnterpreteerd kunnen worden. Tot slot is gekeken naar variatie tussen de artikelen op het gebied van jaartal en journalistiek genre, om een zo gevarieerd mogelijke sample te onderzoeken.

Operationalisatie

In dit onderzoek zijn zowel kwantitatieve als kwalitatieve variabelen opgesteld om de onderzoeksvraag te tackelen. Tabel 3 biedt een overzicht van de kwantitatieve variabelen. Allereerst is bepaald welk frame, het *war frame* of *peace frame* leidend is in een artikel. Er is gekozen voor deze twee frames, omdat zij gezien worden als concurrerende frames bij de berichtgeving over conflicten (Neumann & Fahmy, 2012). Aan de hand van de conceptualisatie van Galtung (2000) worden de aspecten van het *war frame* en het *peace frame* met elkaar vergeleken. De vier aspecten die behoren tot het *war frame* zijn gericht op: oorlog/geweld, propaganda, elite en overwinning (Lee et al., 2010). Daarentegen zijn de vier aspecten die behoren tot het *peace frame* gericht op: vrede/conflict,

waarheid, mensen, en oplossingen (Lee et al., 2010). Een uitgebreide toelichting van deze aspecten is terug te vinden in appendix A.

Naast het *war frame* en *peace frame* zijn de kwantitatieve variabelen ‘journalistieke genre’ en ‘tijdsduur’ ook meegenomen in het onderzoek (zie tabel 3). Deze variabelen helpen met het exploratieve gedeelte van het onderzoek door context te bieden aan de resultaten van de gehanteerde frames. Het journalistieke genre en de tijdsperiode zijn namelijk factoren die het hanteren van deze frames beïnvloeden (Christensen & Khalil, 2021). Daarbij zijn de kwantitatieve variabelen ook betrokken in het kwalitatieve gedeelte van het onderzoek, omdat de manier van berichtgeving hier gedeeltelijk op gebaseerd is.

Tabel 4: Overzicht van de kwantitatieve variabelen en uitleg

Variabelen	Uitleg
War frame	Kenmerkt zich door vier aspecten: nadruk op geweld, gericht op één waarheid, discours van de elite, en het conflict wordt gepresenteerd als een strijd (Lee et al., 2010)
Peace frame	Reactie op het tegengestelde <i>war frame</i> (Galtung, 2000). Kenmerkt zich door vier aspecten: gericht op vrede/conflict, het presenteren van de waarheid, focus op mensen, en het bieden van oplossingen (Lee et al., 2010)
Journalistieke genre	Een bepaalde journalistieke stijl van het artikel: nieuwsbericht, achtergrondartikel, interview, opiniestuk of reportage
Tijdsperiode	Het jaartal van wanneer het artikel is geschreven. Verdeeld in drie categorieën: 2015 t/m 2017, 2018 t/m 2020 of 2021 t/m heden.

Er zijn vier kwalitatieve variabelen opgesteld met ieder twee sub-variabelen (zie tabel 5). De eerste hoofdvariabele is ‘journalistieke uitgangspunten’, gebaseerd op de beperkte mogelijkheden die conflictjournalisten ondervinden als zij over conflicten berichten (Ben-David & Soffer, 2019). Deze variabele is onderverdeeld in de subcategorieën ‘objectiviteit’ en ‘subjectiviteit’. De tweede hoofdvariabele ‘geweld’, een aspect die centraal wordt gesteld in het *war frame* (Galtung, 2000), waarbij wordt gefocust op strijdende partijen die geweld tegen elkaar gebruiken op het slagveld. Hier zijn twee subcategorieën aan toegevoegd, ‘slachtoffers’ en ‘gevechten/schade’. De derde hoofdvariabele is ‘mens en cultuur, een aspect dat terug te zien is in het *peace frame*, namelijk een stem geven aan mensen die niet snel gehoord worden (Galtung, 2000). De subcategorieën die hierbij zijn opgesteld betreffen ‘persoonlijke verhalen’ en ‘culturele/structurele ontwikkelingen’, De vierde hoofdvariabele is ‘politieke context’. Kwaliteitskranten zouden zich vooral richten op hun publieke verantwoordelijkheid en het informeren van betrokken burgers, waardoor de inhoud zich vaak focust

op politieke ontwikkelingen (Scholten & Ruigrok, 2006). Deze hoofdvariabele is onderverdeeld in twee subcategorieën, ‘elite/partijen’ en ‘toekomstperspectief conflict’

Tabel 5: *Overzicht van de kwalitatieve variabelen en uitleg.*

Hoofdvariabelen	Sub-variabelen	Uitleg
Journalistieke uitgangspunten	Objectieve berichtgeving	De obstakels die journalisten ondervinden die hun manier van berichtgeving beperkt (Ben-David & Soffer, 2019) De journalist streeft de objectiviteitsnorm na, waarbij voornamelijk feiten afkomstig van deskundige bronnen centraal staan (Schudson, 2001).
	Subjectieve berichtgeving	De berichtgeving richt zich meer op eigen ervaringen en meningen van de journalist.
Geweld		Gebaseerd op een belangrijk aspect dat centraal staat in het <i>war frame</i> model van Galtung (2002). Onderzoek vult aan dat het <i>warframe</i> concepten bevat als ‘wapens’, ‘vijand’, ‘soldaten’ en ‘slagveld’ (Gui, 2021).
	Schade	Legt de nadruk op de materiële schade als gevolg van het geweld dat wordt uitgeoefend in het conflict, zoals bombardementen (Lee et al., 2010)
	Slachtoffers	Vermeldt de slachtoffers (vaak in aantallen) die zijn omgekomen door het geweld (Lee et al., 2010).
Mens & cultuur		Gebaseerd op een belangrijk aspect dat centraal staat in het <i>peace frame</i> model van Galtung (2000), namelijk gericht op mens (in plaats van elite) en focus op culturele context.
	Menselijke verhalen	De persoonlijke verhalen van de stemlozen van het conflict, gaat vaak om burgers, vluchtelingen en kinderen (Lee et al., 2010).
	Structurele / culturele ontwikkelingen	Focus op de structurele en culturele context van het conflict, kunnen zowel positieve als negatieve ontwikkelingen zijn, zoals vrijheden, rechten, hongersnood en vluchtelingenstroom.
Politieke context		Gebaseerd op de politieke insteek van conflicten, wat typerend is voor kwaliteitskranten (Scholten & Ruigrok, 2006).
	Elite / partijen	Richt zich op de (politieke) partijen en landen die betrokken zijn bij het conflict.
	Toekomstperspectief	Focus op de eindfase van het conflict, welke oplossingen worden geboden en eventueel het toekomstbeeld dat wordt geschetst als het conflict is beëindigd.

Kwantitatieve inhoudsanalyse

Allereerst is een kwantitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd, een onderzoeksmethode die zich kenmerkt door tekstueel, visueel of auditief materiaal systematisch te categoriseren, zodat deze kunnen worden geanalyseerd (Neuman, 2011). De focus ligt op tekstueel materiaal, namelijk de berichten over de conflicten. Er is gekeken of het *war frame* of het *peace frame* wordt gehanteerd in

de geselecteerde artikelen, door te bepalen welk aspect wel of niet voorkomt in het artikel. Vervolgens is het proces van inter-codeurbetrouwbaarheid gehanteerd, waarbij een tweede codeur hetzelfde coderingsproces heeft uitgevoerd om de betrouwbaarheid van de resultaten te verhogen (Neuman, 2011). Deze tweede codeur heeft hetzelfde codeerschema voorgelegd gekregen (zie appendix A) en vervolgens afzonderlijk bepaald welke aspecten van de frames wel of niet voorkwamen in het artikel. Met behulp van het programma *Recal Freelon* is de Krippendorff's Alpha berekend voor de frames *war frame* en *peace frame*, en 'overlap' (gelijke uitkomst van de twee frames): voor het *war frame* een Krippendorff's alpha van .81, voor het *peace frame* .68, en voor 'overlap' .62.

Het codeerschema (zie appendix A) -en proces ziet er als volgt uit. De codeur heeft vier keer aangegeven welk van de twee aspecten leidend is in het artikel. Allereerst is beoordeeld of het bericht vredes/conflictgericht (*peace journalism/frame*) of oorlogs-/geweldsgericht (*war journalism/frame*) is. Aan de hand van twee tegenstrijdige stellingen is richting geboden aan op welk van deze twee aspecten de nadruk wordt gelegd. Een voorbeeld van deze tegenstrijdige stellingen is: 'focus op onzichtbare effecten, zoals schade aan cultuur' (*peace frame*) versus 'focus op zichtbare schade, zoals schade en gewonden' (*war frame*). Daarna is gekeken of het nieuwsbericht waarheidsgericht (*peace journalism/frame*) is of propagandagericht (*peace journalism/frame*), aan de hand van een tegenstrijdige stelling: 'alle onwaarheden worden naar buiten gebracht' (*peace frame*) versus 'alleen hun onwaarheden worden naar buiten gebracht' (*war frame*). Vervolgens is gekeken of het bericht mensgericht (*peace journalism*) of elitegericht (*peace journalism/frame*) is, met behulp van één tegenstrijdige stelling: 'stem geven aan alle mensen die lijden en/of de stemlozen, zoals vrouwen en kinderen' (*peace frame*) versus 'stem geven aan alle mannelijke elites die leiden' (*war frame*). Tot slot is bestudeerd of het bericht oplossingsgericht (*peace journalism/frame*) of overwinningsgericht (*war journalism/frame*) is. Hiervoor zijn drie tegenstrijdige stellingen geselecteerd, waarvan één luidt: 'vredesinitiatieven worden benadrukt' (*peace frame*)' versus 'vredesinitiatieven worden verborgen' (*war frame*).

Er is gekozen om slechts te focussen op een aantal stellingen per aspect om het coderingsproces zo objectief en kwantitatief mogelijk te laten verlopen. In SPSS wordt aangegeven welk aspect van de twee leidend is door 1 of 0 aan te geven (0=nee en 1=ja). Vervolgens is gekeken of het nieuwsbericht meer aspecten heeft afkomstig van het *war frame* of van het *peace frame*. Wanneer het nieuwsbericht ieder twee aspecten heeft (dus gelijk is), is het bericht gecodeerd als 'overlap'. Een aanvulling die gemaakt dient te worden is dat overlap vaker voorkomt (bijvoorbeeld drie aspecten van *war frame* en één van *peace frame*), maar is dan gecodeerd als *war frame*. Het bericht krijgt pas het label 'overlap' als de aspecten een gelijke uitkomst hebben.

Kwalitatieve inhoudsanalyse

Na deze kwantitatieve inhoudsanalyse is een kwalitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd. De

kwalitatieve analyse richt zich op de 'hoe'-vraag van het onderzoek, namelijk hoe de berichtgeving wordt vormgegeven over het conflict in Jemen, Syrië en Afghanistan. Deze onderzoeksmethode is een aanvulling op dit onderzoek, omdat deze mij in staat stelt om de inhoud van de berichten op een subjectieve manier te interpreteren door middel van het systematische coderen en het identificeren van thema's of patronen (Bryman, 2016). Tijdens deze analyse kan worden gekeken hoe het *war frame* en *peace frame* ook daadwerkelijk worden gehanteerd in de praktijk. Kritiek uit zich namelijk op het hanteren van de frames in de praktijk en dat deze vaak overlap vertonen met elkaar. (Hackett, 2006; Lyon, 2007). Kanttekening die gemaakt dient te worden is dat de kwalitatieve analyse niet een mogelijkheid zal zijn om uitleg te geven hoe en waarom de frames zijn gekoppeld aan het desbetreffende artikel. Eerder zal de kwalitatieve analyse duidelijkheid pogen te scheppen in hoe berichtgeving er in de praktijk daadwerkelijk uitziet. Door quotes uit de artikelen nader te analyseren en in zijn geheel te kunnen vergelijken met andere inhoud uit de tekst, zal duidelijk worden hoe verschillende concepten (variabelen) omtrent berichtgeving over conflicten worden weergegeven.

Het coderingsproces is in drie fases verlopen (Bryman, 2016). Doordat dit onderzoek gebruikt maakt van zowel kwantitatieve als een kwalitatieve analyse, wijken de fases van coderen iets af van het reguliere (kwalitatieve) coderingsproces. Tijdens de kwantitatieve analyse is namelijk al begonnen met de eerste stap van het kwalitatieve coderingsproces (open coderen), waarbij bepaalde labels aan tekstfragmenten zijn toegevoegd. Om vast te stellen welk aspect van het *war frame* of *peace frame* voorkwam in de artikelen, is gekeken welke woorden of zinnen betrekking hadden tot verschillende aspecten die worden uitgelicht in het *war frame* en *peace frame* van Galtung (2000).

De tweede en derde stap van het coderingsproces is tijdens de kwalitatieve analyse bewerkstelligd. Tijdens de tweede stap van het coderingsproces is axiaal gecodeerd, wat inhoudt dat codes worden samengevoegd of hernoemd (Bryman, 2016). Het is van belang te benadrukken dat tijdens de eerste stap van coderen de analyse is gebaseerd op bestaande aspecten van het *war frame* en *peace frame* (Galtung, 2002). Bij de overgang naar de tweede en derde stap van het coderingsproces, zijn nieuwe kwalitatieve variabelen opgesteld of codes hernoemd.

Tot slot is selectief gecodeerd, waarbij is gekeken naar verbanden en relaties tussen codes (Bryman, 2016). Tijdens dit proces is duidelijk geworden dat verschillende hoofdvariabelen en de subcategorieën soms overlap met elkaar vertonen, of met elkaar in verband staan. Zo komen de subcategorieën slachtoffers (hoofdvariabele 'geweld') en 'persoonlijke verhalen' (hoofdvariabele 'mens en cultuur') op sommige vlakken overeen, aangezien het allebei de slachtoffers van de oorlog betreft. Echter, 'persoonlijke verhalen' gaat specifiek in op het verhaal van de slachtoffers en geeft hen een gezicht.

Resultaten

Kwantitatieve analyse

Allereerst is de kwantitatieve analyse gericht op het vaststellen welk frame, *war frame* of *peace frame* leidend is in berichtgeving over de drie verschillende conflicten. Vervolgens zullen ook de resultaten over de kwantitatieve variabelen *tijdsduur* en *journalistieke genre* uitgelicht worden.

War frame en peace frame

Uit de analyse is naar voren gekomen dat het *war frame* leidend is in zowel de artikelen over het conflict in Jemen als de conflicten in Syrië en Afghanistan (zie tabel 6).

Wat betreft de artikelen over het conflict in Jemen zijn 17 van de 25 berichten gecodeerd waarbij het *war frame* domineert. 3 artikelen hanteren een overheersend *peace frame* en bij 5 artikelen is een gelijke uitkomst bij het hanteren van een *war frame* en *peace frame* opgemerkt.

Berichten over het conflict in Syrië tonen in 14 van de 25 artikelen een overheersend *war frame*, in 6 artikelen een dominant *peace frame*, en in 5 artikelen is geen overheersend frame.

Tot slot laten berichten over het conflict in Afghanistan een leidend *war frame* zien in 13 van de 25 gevallen. 8 artikelen tonen een leidend *peace frame* en 4 berichten is geen dominant frame aangetoond.

Tabel 6: Aantal artikelen gecodeerd als *peace frame*, *war frame* en overlap.

	Peace frame	War frame	Overlap / gelijk
Jemen	3	15	7
Syrië	6	13	6
Afghanistan	7	13	5

Tijdsduur

Voor dit onderzoek is een zo ruim mogelijke tijdsperiode van de conflicten gehanteerd met een zo gelijk mogelijke tijdsindeling. Uit de analyse blijkt dat geen duidelijk verschil zichtbaar is bij het hanteren van het *war frame* (zie tabel 7), ondanks dat het conflict in Afghanistan een stuk eerder is gestart, vergeleken met de conflicten in Jemen en Syrië.

Daarbij komt naar voren dat geen duidelijk verschil is in het hanteren van een frame tussen de verschillende tijdsperiodes (zie tabel 7). Ook tussen de drie landen zijn de verschillen niet opmerkelijk.

Tabel 7: *Het aantal peace frame artikelen, war frame artikelen en overlap artikelen per tijdsperiode.*

	Tijdsperiode	Peace frame	War frame	Gelijk
Jemen	2015 t/m 2017	0	5	4
	2018 t/m 2018	1	5	1
	2021 – heden	2	5	2
Syrië	2015 t/m 2017	2	6	1
	2018 t/m 2018	2	4	3
	2021 – heden	2	3	2
Afghanistan	2015 t/m 2017	1	5	1
	2018 t/m 2018	3	3	2
	2021 – heden	3	5	2
Totaal	2015 t/m 2017	3	16	6
	2018 t/m 2018	6	12	6
	2021 – heden	7	13	6

Journalistieke genre

Hetzelfde is gedaan voor het journalistieke genre, waarbij is gekeken welke frame wordt gehanteerd in de verschillende journalistieke genres (zie tabel 8). Wat opvalt is dat het journalistieke genre ‘nieuwsberichten’ overheersend wordt gecodeerd als *war frame* en geen enkele keer als *peace frame*. Een andere opvallende bevinding is dat opiniestukken hoofdzakelijk zijn gecodeerd als *war frame* in plaats van *peace frame*, en waarbij opiniestukken over het conflict in Jemen en Syrië zelfs geen enkele keer als *peace frame* zijn gecodeerd. Daarentegen zijn reportages in geen enkel geval gecodeerd als *war frame*. Voor de journalistieke genres ‘achtergrondartikelen’ en ‘interviews’ is een meer gelijke verdeling zichtbaar wat betreft de frames.

Tabel 8: Het aantal *peace frame*, *war frame* en overlap artikelen per journalistieke genre

	Genre	Peace frame	War frame	Gelijk
Jemen	Nieuwsbericht	0	6	2
	Achtergrondartikel	3	4	2
	Interview	0	2	1
	Opinie	0	3	1
	Reportage	0	0	1
Syrië	Nieuwsbericht	0	6	1
	Achtergrondartikel	3	1	2
	Interview	1	1	1
	Opinie	0	5	1
Afghanistan	Reportage	2	0	1
	Nieuwsbericht	0	7	0
	Achtergrondartikel	3	2	4
	Interview	0	0	0
	Opinie	4	4	1
Totaal	Reportage	0	0	0
	Nieuwsbericht	0	19	3
	Achtergrondartikel	9	7	8
	Interview	1	3	2
	Opinie	4	12	3
	Reportage	2	0	2

Kwalitatieve inhoudsanalyse

Voor de kwalitatieve inhoudsanalyse zijn tien artikelen geanalyseerd om antwoord te geven op het tweede gedeelte van de onderzoeksvraag. De vier hoofdvariabelen ‘journalistieke uitgangspunten’, ‘geweld’, ‘mens en cultuur’ en ‘politieke context’ en de hierbij horende subcategorieën dienen als leidraad voor de analyse.

Journalistieke uitgangspunten

Oorlogsjournalisten hebben te maken met journalistieke obstakels, waardoor het soms lastig is de journalistieke uitgangspunten na te streven (Ben-David & Soffer, 2019). Allereerst zal worden gekeken hoe de objectiviteitsnorm (versus subjectieve berichtgeving), één van de belangrijkste uitgangspunten, tot uiting komt in de artikelen. Tevens zal deze objectieve en subjectieve manier van berichtgeving ook rode draad lopen door de overige drie hoofdvariabelen.

Objectiviteit. Objectiviteit is een journalistiek uitgangspunt, waarbij het van belang is dat de journalist transparant is over de feiten die worden gepresenteerd in het artikel en zo waarheidsgetrouwe berichtgeving kan worden nagestreefd (Van der Wurff & Schönbach, 2011). Dit is

sterk terug te zien in de achtergrondartikelen over de oorlog in Jemen waar veel feiten en cijfers worden gedeeld in de tekst, die afkomstig zijn van elitaire bronnen of organisaties. ‘Volgens de jongste cijfers van WFP, het Wereldvoedselprogramma van de VN had de oorlog tot 2019 al 233.000 mensen het leven gekost, van wie naar schatting 60 procent aan indirecte oorzaken zoals honger of gebrek aan gezondheidszorg bezweek’ (artikel 2, *war frame*). Dit citaat is afkomstig uit achtergrondartikel 2 (*war frame*), een recent artikel uit 2022 dat bericht over het einde van het conflict in Jemen. Aan de hand van het presenteren van cijfers die afkomstig zijn van organisaties, worden de slachtoffers van het conflict weergegeven. Het valt op dat niet enkel ‘cijfers van WFP’ wordt benoemd, maar ook wordt uitgelegd dat die het Wereldvoedselprogramma van de VN betreft. De Verenigde Naties (VN) is een organisatie dat steun biedt aan internationale conflicten, waarbij onder andere mensenrechten en onderzoek naar maatschappelijke ontwikkelingen hoog in het vaandel staan (Cheung et al., 2020). De VN klinkt hoogstwaarschijnlijk betrouwbaarder voor lezers, dan enkel ‘WFP’. Ook in andere artikelen over het conflict in Jemen wordt regelmatig de VN aangehaald als voornaamste bron voor informatie: ‘Auke Lootsma voor de Verenigde Naties (VN)’ (artikel 1, *peace frame*), en ‘Micaela Pasini van VN-kinderrechtenorganisatie Unicef’ (artikel 3, overlap).

In de artikelen over het conflict in Syrië is objectiviteit onder andere terug te zien in artikel 4 (*peace frame*), een reportage dat gesprekken voert met Syrische vluchtelingen. Deze verhalen met persoonlijke quotes worden afgewisseld met objectieve en controleerbare feiten afkomstig van deskundige bronnen, zoals verschillende migratie-experts en de organisatie Amnesty International. Ook wordt in ditzelfde artikel afgesloten met een kopje ‘Turkije en de Syriërs in cijfers’. Een ander voorbeeld van een (objectieve) bron uit zich in artikel 6 (interview, overlap). Het interview berust op de kennis van de Arabische deskundige Robert Ford, die als ambassadeur werkzaam was in Damascus voor de Verenigde Staten en de Syrische president Assad persoonlijk kent. Robert Ford dient als ervaringsdeskundige en spreekt zijn kennis uit over zoal politieke zaken omtrent het conflict. Een vraag die gesteld wordt is: ‘Verwacht u een andere koers als Hillary Clinton president wordt (artikel 6, overlap)?’ Vanuit de ervaringen van Robert Ford als ambassadeur spreekt hij zijn verwachtingen uit over het verloop van het conflict.

De artikelen over het conflict in Afghanistan tonen minder objectieve elementen. Het ontbreekt grotendeels aan bronnen afkomstig van organisaties of deskundigen om feiten te kunnen controleren in de twee opinieartikelen (artikel 8 en 9). Deze bevatten voornamelijk de eigen kennis, ervaringen en de mening van de journalist en probeert de lezer hiervan te overtuigen (Sanders, 2010). Artikel 7 (*peace frame*) is een achtergrondartikel dat schrijft over de nieuwe handelsroute over zee die Afghanistan aangaat met India om handel te kunnen drijven. Opvallend is dat er veel informatieve feiten worden weergegeven van de gebeurtenis, maar slechts een enkele keer naar deskundigen wordt verwezen. ‘India is voor Afghanistan de belangrijkste handelspartner. De Afghaanse export naar India bedroeg 740 miljoen dollar in 2018. De landen hebben sinds 2017 een luchtbrug (artikel 7, *peace frame*).’ En een ander voorbeeld: ‘..waarbij 27 leden van de Iraanse Revolutionaire Garde

omkwamen' (artikel 7). Deze twee citaten geven weer dat bij het vermelden van feiten en cijfers niet specifiek wordt verwezen naar een bron. Dit wordt wel bij de artikelen over het conflict in Jemen en Syrië gedaan wanneer cijfers worden gepresenteerd.

Subjectiviteit. Ondanks dat objectiviteit één van de belangrijkste journalistiek uitgangspunten is (Van der Wurff & Schönbach, 2011), is objectieve berichtgeving tegenwoordig steeds lastiger na te streven (Carpentier & Trioen, 2010).

De drie geselecteerde artikelen over het conflict in Jemen bevatten grotendeels objectieve berichtgeving. Echter, volledige objectiviteit in de journalistiek is nauwelijks meer haalbaar (Carpentier & Trioen, 2010). Een voorbeeld hiervan is het selectieproces van bronnen die zijn aangehaald door de journalist, omdat deze is gebaseerd op de perceptie van de journalist (Carpentier & Trioen, 2010). In artikel 3 (overlap) is gekozen om zowel 'Micaela Pasini van VN-kinderrechtenorganisatie Unicef' aan te halen als deskundigen, als een lokale bron per telefoon te spreken. 'Alle partijen zetten kindsoldaten in, maar de Houthis verreweg de meeste', zegt Abdurrahman Rakan (40) per telefoon. Rakan is de oudoom van de in al-Jawf omgekomen (artikel 3). Het is het subjectieve proces waarbij de journalist keuzes maakt in het afwegen welke informatie en bronnen wel en niet betrouwbaar zijn om te presenteren in het artikel. In dit geval heeft de journalist ervoor gekozen om informatie te presenteren gebaseerd op lokale bronnen als deskundige bronnen.

Dit geldt ook voor de aangehaalde bronnen in de artikelen over het conflict in Syrië. Artikel 6 (overlap) is het interview met ambassadeur Robert Ford. In het artikel wordt aangegeven dat Ford de Syrische president persoonlijk kent, waardoor zijn kennis vanuit een kritisch perspectief onder de loep kan worden genomen door de lezer.

'U kent Assad persoonlijk. Gaat hij ooit vrijwillig weg? Ik sprak hem toen er al massale protesten waren. Het is een charmante man, belezen, vriendelijk. Maar hij ontkende de realiteit volledig. Hij leeft in een eigen wereld. Maar hij is niet suïcidaal, en de rest van het regime evenmin' (artikel 6).

Enerzijds heeft Ford de president namelijk persoonlijk gesproken, anderzijds is hij lang werkzaam geweest voor de VS en tegelijkertijd kritisch richting het handelen van de Obama-regering. Hoewel Ford als ervaringsdeskundige wordt aangehaald, berust deze op zijn (subjectieve) ervaringen met de president en ten tijden van het conflict.

Eveneens worden in artikel 4 (*peace frame*) de (subjectieve) ervaringen van Syrische burgers centraal gesteld. Echter, het verschil is dat deze ervaringen gebaseerd zijn vanuit het 'slachtofferperspectief', in tegenstelling tot Robert Ford die als ervaringsdeskundige niet direct slachtoffer is van het conflict. Daarbij worden in artikel 4 (reportage) ook de (subjectieve) ervaringen van de journalist weergegeven, namelijk zijn sfeerbeschrijvingen van de locatie:

‘De 19-jarige Sami - zomaar een Syrische vluchteling - zit achter zijn laptop te werken in de koffieshop van een hippe boekwinkel in de vrome volkswijk Fatih. Sinds hij zes jaar geleden met zijn ouders Damascus ontvluchtte, heeft Sami zijn plek gevonden in de grootste stad van Turkije. 'In mijn hart blijf ik Syriër', zegt hij, maar hij moet er niet aan denken terug te gaan naar zijn vaderland. Te onveilig’ (artikel 4).

In deze quote wordt een duidelijke sfeeromschrijving beschreven, zoals ‘zit achter zijn laptop te werken in de koffieshop van een hippe boekwinkel in de vrome volkswijk’. Daarbij wordt het woord gegeven aan een Syrische vluchteling, de stemlozen van de oorlog, wat typerend is in het *peace frame* (Galtung, 2000).

In de artikelen over het conflict in Afghanistan komt de subjectieve berichtgeving duidelijk naar voren in twee opinieartikelen. Artikel 8 (*war frame*) is een opiniestuk dat schrijft over de beweging de Taliban. De titel van het artikel laat duidelijk zien dat het gaat om een opiniestuk en welk standpunt de auteur inneemt, namelijk ‘laat Taliban niet alsnog winnen’. Door het woord ‘winnen’ te gebruiken, stelt de journalist dat de oorlog wordt gezien als een wedstrijd die gewonnen of verloren wordt door één beweging. Het is volgens de auteur ‘wij’ tegen ‘zij’: ‘we lopen het gevaar de oorlog tegen de Taliban alsnog te verliezen na meer dan 150 duizend doden’ (artikel 8, *war frame*). Deze negatieve (subjectieve) houding van de journalist is ook op andere punten terug te zien in het artikel. Halverwege wordt de volgende vraag gesteld: ‘En op de vraag wat de Taliban van nu precies anders maakt dan de Taliban die vrouwen onthoofdden, meisjes stenigden, handen afhakten en musea vernielden, wordt even vaag gereageerd (artikel 8, *war frame*).’ De schrijver doelt hiermee op de Amerikanen die beweren dat de Taliban is veranderd in de loop van de jaren. In deze quote wordt duidelijk dat de auteur de lezer wilt laten herinneren aan de gruweldaden die de Taliban heeft uitgevoerd, in plaats van verbeterde punten van de Taliban te benoemen, zoals in artikel 9 (overlap) wordt gedaan. Vervolgens wordt een nieuwe vraag gesteld door de auteur. ‘wat moet een Afghanistan, dat naar meer vrijheid en vooruitgang streeft en waarvan de bevolking voor het merendeel uit vrouwen bestaat, beginnen met een politieke groepering die enkel gelooft in de harde wetten van de Koran van veertienhonderd jaar geleden? (artikel 8, *war frame*).’ Doordat de auteur zelf geen antwoord geeft op de vraag, wordt ruimte geboden voor de lezer om hier zelf over na te denken. Echter, de lezer wordt beïnvloed door hetgeen wat de journalist vooraf heeft weergegeven, namelijk de slechte daden waar de Taliban volgens hem om bekend staan.

Geweld

De tweede hoofdvariabele is *geweld*. Binnen het *war frame* wordt geweld als een terugkerend aspect gezien om over een conflict te berichten, met name de materiële schade en de gewonden worden centraal gesteld in de berichtgeving (Galtung, 2000).

Gevechten/schade. In artikel 2 (*war frame*) over het conflict in Jemen is de eerste zin ‘Voor het eerst sinds 2016 hebben de strijdende partijen in Jemen, waar volgens de Verenigde Naties de meest acute humanitaire nood ter wereld heerst, een staakt-het-vuren afgekondigd (artikel 2, *war frame*).’ Na deze introductie volgt het kopje met ‘oplaaiende gevechten’. Door het weergeven van deze kop wordt voor de lezer direct de nadruk gelegd op strijdende partijen in Jemen en de (oplaaiende) gevechten tussen hen. Er wordt beschreven hoe de afgelopen de gevechten tot grote schade heeft geleid in het land: ‘De infrastructuur van het ook voordien al straatarme land is ernstig ontwricht, veel ziekenhuizen en scholen die zijn verwoest’ (artikel 2). Door het benoemen dat scholen en ziekenhuizen zijn verwoest, wordt de ernst van de situatie benadrukt, omdat deze als basisvoorzieningen worden beschouwd in een samenleving. Ook bepaalde woordkeuzes in deze quote leggen extra nadruk op de materiële schade en de impact ervan. Woorden als ‘straatarm land’ en ‘verwoest’ benadrukken namelijk de impact van de gevechten op de samenleving. In artikel 1 (*peace frame*) wordt het benoemen van materiële schade juist als aanleiding gebruikt om aan te geven hoezeer de hulp die wordt aangekaart in het artikel van belang is. Het artikel schrijft namelijk over hoe het Havenbedrijf Rotterdam hulp gaat bieden bij het verbeteren van de Jemenitische havens om de voedselaanvoer te vergroten. ‘De voornaamste haven van Jemen - is er het slechtst aan toe, sinds Saoedische bommenwerpers in 2015 de hijskranen onbruikbaar maakten (artikel 1, *peace frame*).’ Door aan te geven dat één van de grootste havens van Jemen er slecht aan toe is door onbruikbare hijskranen, wordt de aangeboden hulp van het Rotterdamse Havenbedrijf in een cruciaal daglicht gezet.

Eveneens wordt in artikel 5 (*war frame*) over het conflict in Syrië een aanzienlijk deel van het artikel besteed aan het melden van gevechten, schade en slachtoffers. Het gaat niet alleen om gevechten tussen de strijdende partijen in Syrië, maar ook dat het Westen in dit conflict betrokken is geraakt. ‘Het Westen heeft op dat moment van alles geprobeerd: heimelijke, zeer beperkte steun aan gematigde rebellen. Het is niet genoeg om het evenwicht op het slagveld te veranderen (artikel 5, *war frame*).’ Het Westen wordt hier neergezet als een onafhankelijke partij die de gevechten en bombardementen in Syrië probeert te sussen, zonder resultaat. Het Westen is niet enkel betrokken geraakt bij de oorlog om als spelverdeler de rust terug proberen te krijgen, maar ook om het feit dat Syrië chemische wapens heeft gebruikt.

‘Het gebruik van chemische wapens in Syrië brengt onze bondgenoten in gevaar, het kan leiden tot escalatie van het gebruik van deze wapens, en verspreiding daarvan naar terroristen. In een wereld met veel gevaren, moet dít gevaar aangepakt worden: de VS zouden militaire actie moeten ondernemen tegen Syrische doelwitten’ (artikel 5).

In deze quote worden verschillende woorden gebruikt die de gewelddadigheid van het conflict benadrukken. Door meerdere keren het woord ‘gevaar’ te gebruiken in combinatie met ‘chemisch wapens’, ‘terroristen’ en ‘escalatie’ wordt een focus gelegd op de ernst van chemische wapens en in

zekere zin een angst gevoed over hoe gevaarlijk deze zijn. Vervolgens wordt benadrukt dat Syrië verantwoordelijk is voor het toegenomen geweld. ‘Feit is wel dat het geweld ernstig toeneemt, nadat Syrië ongestraft chemische wapens heeft gebruikt (artikel 5)’. Syrië wordt hier in een negatief daglicht gezet en als boosdoener naar voren gehaald voor het voortzetten van de gevechten en het oplopende dodental.

Vergeleken met de (*war frame*) artikelen over de oorlog in Jemen en Syrië, leggen alle drie de artikelen over het conflict in Afghanistan een stuk minder focus op het geweld en de schade. In artikel 8 (*war frame*) wordt de materiële schade als gevolg van de gevechten niet benoemd, dit in tegenstelling met de andere twee *war frame* artikelen (artikel 2 en artikel 5). Enkel in artikel 9 (overlap) wordt een klein gedeelte van de tekst geweid aan het benoemen van geweld en gevechten. Het artikel schrijft over de opkomende beweging Islamitische Staat-Khorasan (IS-K) en hoe zij extremistisch geweld uitoefenen. ‘Door de aanslag is duidelijk geworden dat zich náást hen een groepering bevindt die hen in extremisme en bereidheid tot geweld ruimschoots overvleugelt (artikel 9, overlap)’. Hier wordt IS-K vergeleken met de Taliban, en wordt gesteld dat de opkomende beweging een gewelddadiger imago inneemt dan de Taliban. ‘Terwijl de streng-islamitische beweging tot voor zeer kort aanvallen uitvoerde - met bommen en anderszins -tegen overheidsdienaren, Amerikaanse militairen en soms burgers, werd dergelijk geweld nu tegen henzelf gericht (artikel 9)’. Deze quote laat zien dat IS-K in een negatief daglicht gezet, onder andere op het gebied van geweld. Allereerst, door het benoemen van ‘bommen en anderszins’ wordt extra lading gegeven aan de aanvallen die zij hebben uitgevoerd, omdat specifiek wordt aangegeven welke gevechtmiddelen zijn ingezet. Daarbij, wordt ook vermeld dat de aanvallen specifiek gericht zijn op overheidsdienaren, Amerikaanse militairen en burgers in plaats van enkel te benoemen van een algemene term als ‘overledenen’ of ‘slachtoffers’. Er is bewust voor gekozen om aan te geven welke functie de overledenen vervulden die bij de aanslag zijn omgekomen door IS-K.

Slachtoffers. Naast materiële schade dat voortkomt uit de gevechten, zijn slachtoffers ook het directe gevolg van de gevechten op het slagveld (Gui, 2021). Het valt namelijk op dat bij het vermelden van slachtoffers die zijn omgekomen door geweld, in feitelijke (objectieve) cijfers wordt weergegeven.

In artikel 2 over de Jemenitische oorlog (*war frame*) wordt geschreven ‘..had de oorlog tot 2019 al 233.000 mensen het leven gekost, van wie naar schatting 60 procent aan indirecte oorzaken zoals honger of gebrek aan gezondheidszorg bezweek (artikel 2, *war frame*)’. Hier wordt een meer algemene term gebruikt voor de slachtoffers, namelijk ‘mensen’. Niet alleen het dodental wordt benoemd, ook wordt aangegeven hoe groot deel van de overledenen niet direct zijn omgekomen door geweld, maar door de randzaken van de oorlog. In artikel 3 (*overlap*) worden ook concrete cijfers gegeven voor slachtoffers, namelijk dat ‘het in totaal gaat om vermoedelijk duizenden minderjarigen die het voorbije anderhalf jaar zijn gerekruteerd (artikel 3)’. Het gaat hier om kindsoldaten die het

slachtoffer zijn geworden van de oorlog, omdat zij worden ingezet om mee te vechten en vervolgens overlijden door het geweld tussen de groeperingen. ‘De kinderen van Jemen zijn de dupe van een bruto conflict (artikel 3).’ En later in de tekst: ‘daar worden ze vanuit Saoedische gevechtshelikopters doodgeschoten (artikel 3)’. Deze quotes laten de ernst inzien van hoe kinderen slachtoffer zijn van het conflict door specifiek te benoemen dat ze vanuit gevechtshelikopters worden doodgeschoten.

Er is geen duidelijk verschil zichtbaar tussen de artikelen van de verschillende conflicten in de berichtgeving omtrent slachtoffers. Wat opvalt is dat in alle soorten artikelen, *war frame*, *peace frame* en overlap artikelen deze vermelding wordt gedaan in cijfers. In artikel 6 (*war frame*) over de Syrische oorlog wordt vermeld: ‘Ten tijde van Obama's speech zijn er al meer dan 100 duizend mensen gestorven in de 2,5 jaar van het conflict. In de daaropvolgende zes jaar sterven er nog eens 400 duizend (artikel 6).’ Een ander voorbeeld van artikel 8 (*war frame*) over het conflict in Afghanistan: ‘Ruim 70 burgers en 13 Amerikanen kwamen om op het door de Taliban gecontroleerde vliegveld van Kabul. Onder hun strijders vielen 28 doden (artikel 8)’. In beide quotes verwijzen de cijfers naar slachtoffers die als direct gevolg zijn omgekomen door het geweld. Daarentegen, in de *peace frame* artikelen richten de cijfers zich ook op andere zaken, zoals indirecte gevolgen van de oorlog die betrekking hebben op de slachtoffers. Voorbeelden hiervan zijn cijfers over slachtoffers die sterven door hongersnood (artikel 1, *peace frame*) en cijfers over de armoedegrens (artikel 4, *peace frame*).

Mens en cultuur

De derde hoofdvariabele is ‘mens en cultuur’. Deze variabele is opgedeeld in de subcategorieën ‘persoonlijke verhalen’ en ‘structurele/culturele ontwikkelingen’. Kritiek die door Galtung (2000) op het *war journalism* wordt gegeven is dat de focus vaak ligt op het discours van de elite, in plaats van de stemlozen, de slachtoffers van de oorlog. Daarbij worden structurele en culturele ontwikkelingen door de oorlog vaak achterwegen gelaten om te benoemen (Kalfeli et al., 2020).

Persoonlijke verhalen. Hoewel ‘persoonlijke verhalen’ deels samenhangt met de subcategorie ‘slachtoffers’, is toch bewust voor gekozen om deze als twee aparte subcategorieën aan te vliegen. Het grote verschil is namelijk dat onder de subcategorie ‘slachtoffers’ met name onpersoonlijke vermeldingen van de slachtoffers wordt gepresenteerd in de vorm van objectieve cijfers. Persoonlijke verhalen gaan specifiek in op de persoonlijke (subjectieve) ervaringen van de slachtoffers.

In artikel 3 (overlap) begint de tekst met het introduceren van een kindsoldaat, Abdullah Hamad Saleh van 13 jaar oud.

‘Abdullah Hamad Saleh, 13 jaar oud, zit op een pick-uptruck in het noorden van Jemen. Het is de tweede week van de ramadan in 2015, en Abdullahs peloton is net een aantal huizen binnengevallen in al-Jawf, de hoofdstad van de gelijknamige noordelijke provincie. Plots suist er een projectiel door de lucht. Alles voor zijn ogen wordt zwart’ (artikel 3, overlap).

Door Abdullah direct als hoofdpersoon te introduceren in het artikel, krijgt het onderwerp van kindsoldaten in Jemen een gezicht. Het schrijven van ‘Abdullahs peloton’ benadrukt de onwerkelijkheid dat een kind van 13 jaar betrokken is in een peloton dat huizen binnenvalt. Een ander citaat uit het bericht:

‘Neem Ibrahim van 16, die HRW vertelde hoe zijn ouders hem hadden aangemoedigd en hem een kalasjnikov gaven. Hij vocht naar eigen zeggen mee bij de inname van de stad Amran in juli vorig jaar en liep een schotwond op in zijn been’ (artikel 3, overlap).

Hier is ook daadwerkelijk gesproken met een kindsoldaat die vertelt hoe hij destijds betrokken is geraakt in het conflict als kindsoldaat. Hij geeft aan dat hij betrokken is geweest bij de inname van een stad, wat wederom een onwerkelijk verhaal schetst van een jonge jongen die meevecht in het conflict.

Artikel 4 (*peace frame*) is een reportage die heeft plaatsgevonden in Turkije, het buurland van Syrië. Er is gesproken met Syrische vluchtelingen die in Istanbul een (tijdelijk) nieuw leven hebben opgebouwd. ‘De 19-jarige Sami - zomaar een Syrische vluchteling - zit achter zijn laptop te werken in de koffieshop van een hippe boekwinkel in de vrome volkswijk Fatih. Hij studeert softwareontwikkeling aan een Engelstalige universiteit hier in Istanbul. (artikel 4). Door aan te geven dat het ‘zomaar een Syrische vluchteling betreft’, wordt het verhaal verteld van één van de velen vluchtelingen in Turkije. Er wordt aan hen een gezicht gegeven en het persoonlijke verhaal wordt verteld, namelijk over zijn nieuwe leven in Turkije als student. ‘In mijn hart blijf ik Syriër’, zegt hij, maar hij moet er niet aan denken terug te gaan naar zijn vaderland (artikel 4)’. Er worden in het artikel meerdere persoonlijke verhalen gepresenteerd, met ieder hun eigen ervaringen.

‘Ruim 950 kilometer verderop, in de stad Sanliurfa, maakt de 27-jarige Nigal Saleh een dergelijke afweging. Zeven jaar geleden kwam hij uit Damascus, waar hij een eigen garage had. Nu werkt hij als automonteur voor een Turkse werkgever, à 400 lira (63 euro) per maand. ‘Genoeg’, zegt hij’ (artikel 4, *peace frame*).

Door zowel quotes te gebruiken van de gesprekken met de personen, en hun leven in Syrië te beschrijven, wordt meer context gegeven aan het persoonlijke verhaal van de Syrische vluchteling.

Opvallend bevatten de drie artikelen over het conflict in Afghanistan geen persoonlijke

verhalen. De artikelen zijn meer gericht op het perspectief van de elite en de politiek (ook in het *peace frame* artikel van Afghanistan), in plaats van dat persoonlijke verhalen worden verteld. Daarentegen worden in dit *peace frame* artikel (artikel 7) de positieve ontwikkelingen benadrukt en oplossingen centraal gesteld om te herstellen van het conflict. Deze punten staan centraal in het *peace frame* en zullen in de volgende categorieën worden besproken.

Culturele / structurele ontwikkelingen

Deze subcategorie focust zich op culturele en structurele ontwikkelingen die het land doormaakt gedurende (en eventueel na) het conflict.

De artikelen over het conflict in Jemen focussen zich op de structurele hongersnood van het land en de kindsoldaten van Jemen. De hongersnood is één van de grootste problemen, waardoor Jemen in een grote humanitaire crisis is beland (Mellor, 2020). Artikel 1 (*peace frame*) stelt deze grootschalige hongersnood centraal en hoe dit probleem een groot deel van de Jemenieten treft. ‘Nu voor zestien miljoen van de dertig miljoen Jemenieten, zegt Lootsma, „van wie vijf miljoen in acute nood. De helft van alle kinderen is ondervoed (artikel 1, *peace frame*).’ Daarbij wordt vermeld dat voedsel voor ‘gewone Jemenieten onbetaalbaar is’. De nadruk wordt gelegd op hoe burgers en in het speciaal kinderen te kampen hebben met het grote voedseltekort in Jemen. Tevens wordt veel aandacht besteed aan de oorzaken van de hongersnood en de oplossingen om het probleem aan te pakken, zoals ook in de ‘gezondheidsjournalistiek’ wordt gedaan (Galtung, 2000). ‘Havenbedrijf Rotterdam en de VN publiceerden maandag een rapport met daarin de aanbevelingen van Wormmeester om de situatie in de Jemenitische havens te verbeteren (artikel 1, *peace frame*).’ In dit citaat wordt aangegeven dat er aanbevelingen zijn gedaan om de havens te verbeteren, waardoor de structurele hongersnood kan worden aangepakt. Daarbij wordt in dit artikel het contrast van deze grootschalige hongersnood aangetoond, namelijk dat in de Ramadan maand de schappen vol met eten liggen en de winkelstraten druk zijn door ‘de happy few’.

In artikel 3 (overlap) over kindsoldaten in Jemen wordt het culturele aspect zichtbaar gemaakt door aan te geven dat een jongen in de tribale cultuur van Jemen als vanaf zijn 14^e als man wordt beschouwd. Om deze reden is het aantal kindsoldaten op deze leeftijd al aanzienlijk hoog. Net als in artikel 1 wordt aandacht besteed aan de context, namelijk aan de oorzaken van het grote aantal kindsoldaten. Echter het ontbreekt aan het bieden van oplossingen om het ‘probleem’ van kindsoldaten op te lossen. Er wordt enkel gesproken over ‘de volledige ontwapening en terugtrekking van de Houthi’s (artikel 3)’, maar niet expliciet oplossingen geboden met betrekking tot de kindsoldaten.

De berichtgeving over het conflict in Syrië focust zich voornamelijk op de vluchtelingenstroom als structurele ontwikkeling. De burgeroorlog heeft een grote vluchtelingenstroom naar onder andere Nederland teweeg gebracht (Alhaffar & Janos, 2021), waardoor berichtgeving zich eerder op dit aspect focust. De journalist van artikel 6 (overlap) neemt

een duidelijk standpunt in door aan te kaarten dat ‘we nu met een enorm vluchtelingenprobleem zitten in Europa (artikel 6)’. Hij verwijt de burgeroorlog in Syrië voor de wereldwijde instabiliteit die het teweeg heeft gebracht, omdat grote vluchtelingenstromen tot stand zijn gekomen. Het aanklaarten van vluchtelingen en de vluchtelingenstroom in artikel 6 is in contrast met hoe dit in artikel 5 (*peace frame*) gebeurt. In artikel 6 (overlap) worden lezers er eerder van overtuigd dat de vluchtelingenstroom voor instabiliteit zorgt, en daarentegen krijgen in artikel 5 (*peace frame*) vluchtelingen juist de mogelijkheid om hun ervaringen te delen. Dit zal eerder voor empathie zorgen bij de lezer.

De artikelen over het conflict in Afghanistan focussen zich met name op de vrouwenrechten en de vrijheden wat betreft de structurele / culturele veranderingen. In artikel 7 (*peace frame*) worden culturele producten ingezet om te herstellen van de oorlog. Deze traditionele producten als handgeknoopte tapijten en gedroogd fruit worden verhandeld via de ‘Nieuwe Zijderoute’. Andere ontwikkelingen die worden besproken in de artikelen over het conflict in Afghanistan is de grote sociale verdeeldheid. Artikel 8 (*war frame*) artikel benadrukt dat de cultuurverschillen tussen het noorden en zuiden van het land erg groot zijn. Echter, het ontbreekt aan het beschrijven wat deze cultuurverschillen precies zijn, hoe deze tot stand zijn gekomen en wat oplossingen kunnen zijn om de verschillen aan te pakken. Daarentegen laat de journalist wel een kritische noot achter op het gebied van structurele en culturele vooruitgang die de laatste jaren teweeg zijn gebracht. ‘Er is imposante vooruitgang geboekt op het gebied van mensenrechten, vrouwenrechten, onderwijs en infrastructuur (artikel 8, *war frame*).’ Echter, de journalist stelt een kritische vraag hoe een conservatieve groepering als de Taliban ‘dat enkel gelooft in de wetten van de Koran van vierhonderd jaar geleden (artikel 8)’, moet omgaan met deze vooruitgang en verdeeldheid. De journalist geeft zelf geen antwoord op deze vraag, maar laat de lezer hier zelf over nadenken.

Politieke context

De vierde en tevens laatste hoofdvariabele is ‘politieke context’. Er is gekozen om de landen Jemen, Syrië en Afghanistan te analyseren en vergelijken, omdat ze op politiek gebied met elkaar verweven zijn, waarbij vaak dezelfde partijen en landen betrokken (Lubell & Derejko, 2013; Al-Shami, 2021). Het is interessant om te kijken of deze overlap ook terug te zien is in de artikelen.

Elite en partijen. In de artikelen over het conflict in Jemen wordt veelal geschreven over aspecten van de politieke context. Kwaliteitskranten vaak een politieke insteek hebben, omdat ze zich vooral bezighouden met hun publieke verantwoordelijkheid richting het hoger opgeleiden publiek (Scholten & Ruijgrok, 2006). De verschillende partijen die ‘deelnemen’ aan het conflict worden besproken in de artikelen. Met name wanneer context wordt geschetst over het conflict komen de partijen ter sprake. ‘In Jemen woedt sinds 2015 een burgeroorlog tussen de regering en de Houthis-rebellen, die een groot deel van het land in handen hebben. Een internationale coalitie onder leiding

van buurland Saoedi-Arabië probeert de Houthi's sindsdien te verdrijven (artikel 1, *peace frame*).’ In deze quote wordt aangegeven dat het inmiddels is uitgegroeid tot een internationaal conflict, in plaats van enkel een burgeroorlog. Het internationale karakter van het conflict is ook terug te zien in de berichtgeving. Zo wordt er regelmatig gerefereerd naar Amerikaanse politieke bronnen. ‘De Amerikaanse speciale gezant voor Jemen, Tom Lenderking, toonde zich in een gesprek met het persbureau Reuters eveneens optimistisch. Hij sprak van „een beslissend moment dat Jemen helpt een nieuwe weg in te slaan” (artikel 2)’.

In Artikel 5 (*war frame*) en 6 (overlap) wordt deze politieke invalshoek eveneens sterk gelinkt aan Amerikaanse betrokkenheid. Artikel 6 is een interview met een oud Amerikaanse ambassadeur over de politieke stappen die Amerika dient te zetten in het conflict van Syrië en wat nog mogelijk is op politiek gebied om de oorlog in Syrië te redden. Ford antwoord:

‘Bepaalde militaire actie tegen Assad moet daarom weer een optie worden. Hij blijft gifgas gebruiken tegen zijn eigen bevolking. We moeten de gematigde oppositie, die er nog altijd is, militair en politiek voluit steunen. En we moeten de invloed van Rusland en Iran verkleinen, bijvoorbeeld via nieuwe sancties’ (artikel 6).

In deze quote wordt duidelijk dat veel partijen en landen betrokken zijn in het conflict, waarbij ‘we’ naar de Verenigde Staten refereert. Deze Amerikaanse betrokkenheid wordt zelfs aan het eind van het interview benadrukt door een kopje met ‘Amerikaanse betrokkenheid bij burgeroorlog in Syrië’, waarbij een tijdslijn wordt geschetst van cruciale data voor de Verenigde Staten.

De drie artikelen over het conflict in Afghanistan laten de sterkste nadruk op politieke context zien. In alle artikelen wordt, net als bij het grootste deel van de berichten over het conflict in Syrië en Afghanistan, de Amerikaanse betrokkenheid centraal gesteld. Een voorbeeld van deze Amerikaanse betrokkenheid is dat in artikel 9 (overlap) niet enkel Afghaanse burgerslachtoffers worden vermeld, maar Amerikaanse slachtoffers ook een vermelding krijgen. ‘Ruim 70 burgers en 13 Amerikanen kwamen om op het door de Taliban gecontroleerde vliegveld van Kabul (artikel 9)’.

Naast deze nadruk op de Amerikaanse betrokkenheid, wordt in ditzelfde artikel ook een uitgebreide uitleg gegeven over de politieke streng-islamitische beweging IS-K. De oprichting, kernwaarden en doelen van de beweging worden uitvoering besproken. Hetgeen dat opvalt in het artikel is dat de beweging Taliban in een relatief goed daglicht worden, vergeleken met de concurrerende en minder bekende IS-K beweging. De Taliban wordt door de journalist neergezet als een groepering die wat betreft reputatie een kanteling heeft gemaakt. ‘De Taliban zijn niet langer het vreeswekkende. Zij zijn machthebbers en bestuurders, zichtbaar en aanspreekbaar (artikel 9, overlap)’. Daarbij wordt benadrukt dat sinds de machtsovername van de Taliban de Afghaanse burger zich eindelijk weer veilig voelt op straat. In tegenstelling tot de Taliban, wordt de IS-K beweging een stuk negatiever gerepresenteerd. ‘Terwijl de streng-islamitische beweging tot voor zeer kort aanvallen

uitvoerde - met bommen en anderszins -tegen overheidsdienaren, Amerikaanse militairen en soms burgers, werd dergelijk geweld nu tegen henzelf gericht (artikel 9)'. Wat opvalt in dit citaat is dat de nadruk ligt op het gewelddadige aspect van de beweging, door te benoemen dat zij bommen gebruiken tegen overheidsambtenaren. Ook wordt vermeld dat het een streng-islamitische beweging is, terwijl bij het aanhalen van de Taliban in het artikel niet wordt vermeld dat het een streng-islamitische beweging betreft. Het is dus opvallend dat de journalist punten als bescherming, vrede en stabiliteit koppelt aan de Taliban (*peace frame*), en de gewelddadige aspecten van het conflict, zoals bommen, linkt aan de IS-K beweging (*war frame*).

Toekomst conflict. Tot slot is gekeken naar het toekomstperspectief van het conflict, wat betreft eventuele oplossingen of andere ontwikkelingen. Het bieden van oplossingen om vrede na te kunnen streven is een belangrijk uitgangspunt in het *peace frame* (Galtung, 2000). Kanttekening die gemaakt dient te worden is dat de eindfase van de oorlog niet gelijkwaardig is aan elkaar, omdat elke oorlog op een ander punt is gestart en in een andere fase verkeerd. Desondanks is het interessant om te kijken hoe de berichtgeving over het politieke toekomstbeeld van de oorlog wordt weergegeven.

In artikel 2 (*war frame*) over het conflict in Jemen wordt een groot deel van de tekst gewijd aan het toekomstbeeld van het conflict. Echter, het richt zich in deze fase met name op een wapenstilstand tussen de Houthi's en de coalitie om de oorlog te beëindigen, en biedt nauwelijks oplossingen over hoe nu verder. 'Beide zijden zien volgens hem nu in dat ze de strijd niet kunnen winnen (artikel 2, *war frame*)'. Deze zin laat zien dat het conflict wordt beschouwd als een 'strijd' tussen twee partijen, waarbij een winner naar voren zou moeten komen. Dit komt overeen met de vergelijkbare 'sportjournalistiek', waarbij de nadruk wordt gelegd op winnaars en verliezers (Galtung, 2000). Het benoemen van de wapenstilstand, of staak-het-vuren, wordt dus als oplossing gegeven om vrede na te streven in Jemen, maar het blijft aan de oppervlakte over het bieden van andere (creatieve) oplossingen en initiatieven om vrede te promoten. 'Hoewel het bestand op zichzelf goed nieuws is, blijft het afwachten hoe serieus de vredeswil van beide partijen dit keer is (artikel 2).' En 'VN-secretaris-generaal António Guterres zei te hopen dat hiermee „een politiek proces” op gang zou komen dat tot vrede leidt (artikel 2).' Dit zijn twee voorbeelden van quotes uit de tekst die aantonen dat er vooral afgewacht moet worden wat de toekomst zal brengen. Het is een passieve manier van berichtgeving over de eindfase van de oorlog, in plaats van actief initiatieven te benadrukken.

Daarentegen benadrukt het *peace frame* artikel (artikel 1) over het conflict in Jemen wel een duidelijk initiatief dat Jemen 'helpt' uit de oorlog te komen. 'Voor de VN stelde Wormmeester een lange lijst aanbevelingen op. In het algemeen komt het neer op: beter management, meer technische kennis en vooral aanvoer van onderdelen van over de hele wereld naar Jemen (artikel 1, *peace frame*)'. Dit citaat laat zien dat duidelijke en concrete oplossingen worden geboden om de Jemenitische havens te verbeteren, zodat de structurele hongersnood kan worden aangepakt.

Vervolgens wordt ook specifiek ingezoomd hoe dit management kan worden verbeterd.

‘Snelle oplossingen liggen er vooral in het management: „Er staan bijvoorbeeld dagelijks files voor de douane, die alleen van negen tot vier werkt. Als je de douane kunt ondersteunen met een containerscanner en de werkuren uitbreidt, kun je dat proces versnellen’ (artikel 1).

Dit citaat is een voorbeeld van hoe een dergelijke oplossing wordt geboden voor in de praktijk. Het is een duidelijk contrast met het *war frame* artikel (artikel 2) waar enkel een wapenstilstand wordt benoemd als oplossing en het verder op afwachten berust.

In het *war frame* artikel (artikel 5) over het conflict in Syrië worden verschillende mogelijkheden aangekaart hoe de eindfase moet worden aangepakt. Eveneens als in het *war frame* artikel (artikel 2) van Jemen zijn het geen concrete plannen, maar eerder een globale lijst van keuzes die gemaakt kunnen worden. Het is duidelijk dat de journalist niet geheel optimistisch is over een goede afloop van de oorlog. Hij schetst verschillende oplossingen hoe deze in de praktijk tot uiting moeten komen. ‘Diplomatieke druk om het regime en zijn tegenstanders aan de onderhandelingstafel te krijgen, in de hoop dat ze daar tot een einde van het geweld besluiten. Jammerlijk gefaald. Sancties. Halen niets uit (artikel 5, *war frame*)’. Dit citaat toont slechts een aantal van de oplossingen die worden geboden door de journalist. Het is een opsomming van mogelijkheden, maar tegelijkertijd haalt de journalist deze direct onderuit. Er wordt vervolgens geen aandacht besteed aan oplossingen die wel zouden kunnen helpen om vrede na te streven. Dit komt overeen met artikel 6 (overlap), waarbij de journalist ook geen concrete oplossing kan geven. ‘Wat is er nog mogelijk? Ik heb geen oplossing bij toverslag. Het is te complex geworden. (artikel 6, overlap).’ De journalist van dit artikel vervolgt later in de tekst, ‘de keuze tussen niets doen en een nieuwe oorlog beginnen is een valse. Er zijn tussenvormen denkbaar (artikel 6)’. Hierbij geeft hij aan dat er tussenvormen mogelijk zijn, maar hij gaat niet in op hoe deze kunnen worden vormgegeven.

In de artikelen over het conflict van Afghanistan zijn verschillen in berichtgeving zichtbaar omtrent het toekomstperspectief van het conflict. Artikel 7 (*peace frame*) benadrukt de oplossingen die plaatsvinden om Afghanistan te laten herstellen van het conflict door een nieuwe handelsroute te starten. Deze handelsroute wordt uitvoering besproken in het artikel en wat voor gevolgen dit heeft voor de wederopbouw van het land. ‘Maar toch heeft Afghanistan een stap gezet naar herstel van zijn door decennia van oorlog verwoeste economie (artikel 7).’

Hoewel artikel 7 het bieden van oplossingen centraal stelt om uit de oorlog te komen en ook hiervan te herstellen (typerend voor *peace frame*), ontbreekt het in artikel 8 (*war frame*) en 9 (overlap) aan zulke oplossingen. Artikel 8 (*war frame*) benadrukt dat het om een ‘wedstrijd’ gaat die gewonnen moet worden, omdat na al die jaren te veel geld en levens verloren zijn gegaan. ‘We lopen het gevaar de oorlog tegen de Taliban alsnog te verliezen na meer dan 150 duizend doden en ondanks dat we al ruim 1.000 miljard euro geïnvesteerd hebben in vrede en wederopbouw (artikel 8, *war frame*)’. Hier

komt duidelijk naar voren dat de oorlog wordt beschouwd als een 'wij' versus 'zij' (de Taliban). Niet alleen Nederland wordt met 'wij' bedoeld, maar ook de Verenigde Staten. 'Het lijkt geen twijfel dat de Verenigde Staten dit hoofdstuk zo snel mogelijk willen afsluiten, koste wat kost (artikel 8)' Het blijft enkel bij deze uitspraken van de journalist, waarbij de oorlog in Afghanistan wordt gezien als een lange en zware last die snel moet worden beëindigd. In plaats van initiatieven te benoemen in het artikel voor vrede en wederopbouw, wordt de rug toegekeerd tot de oorlog en dat 'wij' (het Westen) niet meer moeten omkijken naar de oorlog en bevolking in Afghanistan. In artikel 9 (overlap) komt dit 'wij' versus 'zij'- gevoel ook naar voren, alleen dan in een samenwerkingsvorm tussen de Verenigde Staten en de Taliban tegen het Jihadistische terrorisme. Hoewel de Taliban het opstandelingenleger vormden tegen de regering, lijkt een shift zichtbaar in het artikel waarbij de VS aan de kant van de Taliban staat, om de meer gewelddadige groepering IS-K in te dammen. De journalist eindigt met het opgooien van de volgende vraag 'Misschien moet hij (Biden) eens met de Talibanleiders gaan praten over samenwerking tegen het jihadistisch terrorisme (artikel 9, overlap)?'. Deze vraag is een suggestie en zet de lezer aan tot nadenken. Het lijkt bijna paradoxaal, omdat de Taliban nu wellicht gaat samenwerken met de Verenigde Staten, terwijl deze groepering voorheen zelf werd geassocieerd met jihadistisch terrorisme (Nagl, 2021).

Conclusie en discussie

Conclusie

Ondanks dat in Jemen al jarenlang een burgeroorlog woedt en zich kenmerkt als één van de grootste humanitaire crisissen van dit moment (Mellor, 2020), lijkt de media hier relatief weinig aandacht aan te besteden. Journalisten worden beperkt in hun manier van berichtgeving doen, omdat buitenlandse journalisten actief worden geweerd. In dit onderzoek is de berichtgeving over het conflict in Jemen geanalyseerd, en deze is vergeleken met de berichtgeving over het conflict in Syrië en Afghanistan, waarbij het *peace frame* en *war frame* sturing hebben geboden. Hierbij is de volgende onderzoeksvraag centraal gesteld: *Hoe ziet de berichtgeving over het conflict in Jemen eruit, vergeleken met het conflict in Syrië en Afghanistan, en welk frame (warframe of peace frame) is leidend bij deze manier van berichtgeving in Nederlandse kwaliteitskranten?*

Allereerst is onderzocht welk frame, *peace frame* of *war frame*, leidend is in berichten over de desbetreffende conflicten. Hieruit is gebleken dat het *war frame* bij alle drie de landen het meest dominant aanwezig was. De artikelen over de Jemenitische burgeroorlog laten de meeste *war frame* artikelen zien, gevolgd door Syrië en Afghanistan. Andersom geldt ook dat bij berichten over de Afghaanse oorlog het *peace frame* het meest aanwezig was, en het minst bij artikelen over het conflict in Jemen. Wat betreft de overlap zijn de verschillen in aantal minimaal. Daarbij betreft het grootste deel van de artikelen nieuwsberichten, achtergrondartikelen en opiniestukken als journalistieke genre. Nieuwsberichten en opiniestukken zijn grotendeels gecodeerd als *war frame*, en daarentegen zijn reportages geen enkele keer gecodeerd als *war frame*. Achtergrondartikelen en interviews zijn zo goed als gelijk verdeeld als *war frame*, *peace frame* en overlap/gelijk.

De berichtgeving over het conflict in Jemen vertoont veel objectieve elementen. Er worden voornamelijk cijfers en feiten van het conflict gepresenteerd, waarbij wordt gerefereerd naar organisaties of andere deskundigen. Daarbij is het aspect van geweld sterk terug te zien in de berichtgeving, waarbij elementen als gevechten, schade en slachtoffers voornamelijk in de vorm van objectieve cijfers en feiten wordt weergegeven. Tevens richt de berichtgeving zich grotendeels op geweld tussen de partijen binnen het land zelf. Het aspect van ‘mens en cultuur’ komt gedeeltelijk tot uiting, waarbij het met name ontbreekt aan uitgebreide persoonlijke verhalen van slachtoffers die hun ervaringen kunnen delen en een stem krijgen om te spreken. Wat betreft de structurele ontwikkelingen in Jemen wordt met name de nadruk gelegd op de grootschalige hongersnood van het land en het grote aantal kindsoldaten dat wordt gerekruteerd. De politieke context is sterk terug te zien in de artikelen. Met name de Amerikaanse betrokkenheid is een terugkomend verschijnsel. Wat betreft het toekomstperspectief richt het *war frame* artikel zich met name op een wapenstilstand, en worden in het *peace frame* ook daadwerkelijk initiatieven geboden om de situatie in Jemen te verbeteren.

De berichtgeving over het conflict in Syrië toont zowel overeenkomsten als verschillen, in vergelijking met het conflict in Jemen. De artikelen over Syrië tonen allereerst meer subjectieve elementen dan in de artikelen over Jemen. Ook richt het geweld zich eerder op hoe dit tot uiting komt

tussen Syrië en het westen, en andere betrokken landen uit het Midden-Oosten, terwijl berichtgeving over Jemen zich minder op een ‘strijd’ tussen het westen en Jemen richt. Daarbij worden in de berichten over het conflict in Syrië eerder persoonlijke verhalen gedeeld van Syrische vluchtelingen. Deze groeiende vluchtelingenstroom is een ontwikkeling waar ook met name aandacht aan wordt besteed wat betreft de structurele ontwikkelingen omtrent het conflict. Tot slot is er gelijkenis te zien omtrent de politieke context in de berichtgeving. Hierbij wordt ook een sterke nadruk gelegd op de Amerikaanse betrokkenheid. Wat betreft toekomstperspectief worden geen concrete oplossingen geboden, terwijl dit in het *peace frame* artikel over het conflict in Jemen wel wordt gedaan.

Tot slot toont de berichtgeving over het conflict in Afghanistan ook zowel overeenkomsten als verschillen, in vergelijking met Jemen. Ook de berichtgeving over het conflict in Afghanistan toont meer subjectieve elementen dan berichtgeving over Jemen. Het aspect van geweld komt nauwelijks tot uiting in de berichten over Afghanistan, terwijl dit in artikelen over Jemen een stuk meer aanwezig is. Eveneens als de berichten over het conflict in Jemen, worden in artikelen over het Afghaanse conflict nauwelijks persoonlijke verhalen aangehaald, ook niet in het *peace frame* artikel. Er wordt wel nadruk gelegd op de culturele en structurele ontwikkelingen die het land heeft doorgemaakt. Tot slot worden gelijkenissen getoond omtrent de politieke context. Tevens is de Amerikaanse betrokkenheid sterk aanwezig in de artikelen. Wat betreft toekomstperspectief tonen de artikelen gelijkenissen met die van Jemen, namelijk dat oplossingen centraal worden gesteld in het *peace frame* artikel, en benadrukt het *war frame* artikel dat het conflict om een wedstrijd gaat die gewonnen moet worden.

Dus, het *war frame* is leidend in de berichtgeving over de conflicten in Jemen, Syrië en Afghanistan. Daarentegen zijn zowel verschillen als overeenkomsten in hoe invulling wordt gegeven aan de berichtgeving op het gebied van journalistieke uitgangspunten, geweld, mens en cultuur, en politieke context. Het is de taak van journalisten om de complexe rol in te nemen van het enerzijds kunnen voldoen aan de journalistieke uitgangspunten, maar anderzijds het verschijnsel van oorlogsmoeheid te herstellen.

Discussie

Allereerst is uit de kwantitatieve analyse gebleken dat het *war frame* leidend is bij de berichtgeving over de conflicten over desbetreffende landen, wat overeenkomt met de verwachting dat buitenlandse journalisten eerder een *war frame* hanteren (Lee et al., 2010). Daarbij valt het op dat het hanteren van een journalistieke genre een grote invloed heeft op het hanteren van deze frames. Zo zijn alle nieuwsberichten over de drie verschillende conflicten gecodeerd als *war frame*, wat ondersteund wordt door het onderzoek van Lee et al. (2010). Ook de verwachting dat reportages eerder een *peace frame* hanteren wordt bevestigd. Wat opvalt is dat opiniestukken daarentegen eerder een *war frame* toegereikt krijgen, met name in de berichten over het conflict in Jemen en Syrië, terwijl de verwachting was dat opiniestukken eerder *peace journalism* hanteren (Lee, 2010). Een verklaring

hiervoor is wellicht de beperkte toegankelijkheid van journalisten in Jemen en Syrië, waardoor zij hun opiniestuk meer op feiten van het conflict baseren dan op hun eigen waarnemingen en ervaringen.

In de conclusie is gesteld dat berichtgeving over het conflict in Jemen eerder neigt naar objectieve berichtgeving, waarbij het vermelden van feiten en aanhalen van deskundige bronnen vaak centraal wordt gesteld. Ook in *peace frame* artikelen zijn objectieve elementen terug te zien, terwijl wordt gesteld dat objectiviteit in *peace journalism* zou worden geschonden (Ottosen, 2010). Een verklaring hiervoor is dat door beperkte toegang tot het gebied journalisten afhankelijk zijn van deskundige bronnen, in plaats van lokale bronnen of eigen ervaringen, waardoor de berichtgeving eerder berust op controleerbare feiten van organisaties. Tevens valt het op dat de artikelen grotendeels een politieke insteek hebben, wat ook werd verwacht vanuit de literatuur, omdat kwaliteitskranten eerder geneigd zijn hierover te berichten richting de hoger opgeleiden doelgroep (Scholten & Ruigrok, 2005).

Ondanks de bevindingen is het van belang om hier met een kritisch oogpunt naar te kijken. Allereest is het van belang te reflecteren op de zoektermen die zijn opgesteld, namelijk 'Jemenitische AND burgeroorlog', Syrische AND burgeroorlog en Afghaanse AND burgeroorlog. Aanvankelijk is gekozen voor deze zoektermen, omdat vanuit de literatuur vaak termen als 'war' en 'civil war' worden gebruikt. Echter, in de geanalyseerde artikelen is ook regelmatig gebruikt gemaakt van de term 'conflict' in plaats van 'oorlog'. Door 'burgeroorlog' als zoekterm op te stellen, richt de berichtgeving wellicht eerder naar *war frame* artikelen, omdat het meer neigt naar oorlog en geweld (aspect van *war frame*) in plaats van naar het conflict en vrede (aspect voor het *peace frame*).

Ten tweede, tijdens de kwantitatieve analyse is naar voren gekomen dat het proces van de kwantitatieve analyse soms complex is geweest, omdat het neigt naar een subjectief proces. Hoewel de aspecten van het *war frame* en *peace frame* nauwkeurig zijn uitgewerkt, is het soms lastig vast te stellen welk aspect domineert in het artikel. Een voorbeeld hiervan is het bepalen of het artikel meer overwinninggericht (*war frame*) of oplossingsgericht (*peace frame*) is. Volgens de conceptualisatie van Galtung (2000) is het benoemen van een wapenstilstand om vrede na streven typerend voor het *war frame*, maar tegelijkertijd is 'het benadrukken van vredesinitiatieven' kenmerkend voor het *peace frame*. Een wapenstilstand is in dit geval dus geen vredesinitiatief volgens het model van Galtung (2000), Echter, om deze interpretaties meetbaar te kunnen maken, om een toch zo betrouwbaar en valide mogelijke kwantitatieve analyse te kunnen waarborgen, is een tweede codeur ingeschakeld. De Krippendorff's alpha is uitgekomen voor het *war frame* op een score van .81, voor het *peace frame* .68 en voor 'overlap' een score van .62. Deze scores duiden op valide scores. Echter, de scores hadden hoger kunnen zijn als sommige punten voor elk aspect duidelijk waren uitgelegd wat betreft kwantitatief coderen. Een voorbeeld hiervan is voor het aspect waarheidsgericht (*peace frame*) versus propagandagericht (*war frame*). Objectiviteit staat namelijk centraal bij waarheidsgerichte berichtgeving (Ottosen, 2010), terwijl tegelijkertijd de objectiviteitsnorm moeilijk kan worden nagestreefd bij *peace journalism* (Ottosen, 2010). Deze paradox heeft dus geleid tot wellicht een

lagere uitkomst van de Krippendorff's alpha.

Het is ook noodzakelijk kritisch te zijn naar de kwalitatieve resultaten van het onderzoek. Wat betreft de kwalitatieve conclusies is het namelijk van belang om te stellen dat de resultaten en conclusies zijn gebaseerd op slechts negen artikelen, waardoor de resultaten niet gegeneraliseerd moeten worden (Bryman, 2010). Per conflict is slechts één *war frame* artikel, één *peace frame* artikel en één overlap artikel geselecteerd en geanalyseerd, wat een subjectief proces betreft (Ottosen, 2010)

Daarbij betreffen deze geselecteerde artikelen soms ook punten van het andere frame en zijn daarom niet volledig gecodeerd als *war frame*, *peace frame* of overlap. Hoewel artikelen dus als overlap worden gecodeerd bij een gelijke uitkomst van de aspecten van de frames, bevatten gecodeerde *peace frame* en *war frame* artikelen ook aspecten van het andere frame. Deze overlap van aspecten zorgt voor complexiteit in vergelijking, omdat niet ideaaltypische *war frame* en *peace frame* artikelen worden vergeleken. Tevens worden niet alleen frames vergeleken, maar is ook rekening gehouden met de lengte van het artikel, het jaartal en het journalistieke genre. Al deze specifieke kenmerken voor elk artikel maakt de vergelijking tussen de berichtgeving van drie verschillende conflicten erg complex, omdat op veel aspecten een vergelijking gemaakt kan en dient te worden.

Voor vervolgonderzoek zou het interessant zijn deze complexiteit in te dammen door gesprekken aan te gaan met conflictjournalisten. Deze interviews kunnen helpen grip te krijgen op de complexiteit door uit te vragen wat hun insteek is bij het schrijven van artikelen over conflicten in het Midden-Oosten. Het interview zal ingaan op de ervaringen en percepties van journalisten omtrent het huidige klimaat van conflictjournalistiek. Deze meningen en ervaringen zijn relevant voor de redacties van kwaliteitskranten, omdat zij meer reflectief kunnen zijn richting het werk van conflictjournalisten. Journalisten kunnen namelijk meer bewust zijn van de doelen van de kwaliteitskranten, en hierdoor ook meer bewust worden van het perspectief dat zij willen overbrengen op hun publiek.

Literatuurlijst

- Alhaffar, M. H. D., & Janos, S. (2021). Public health consequences after ten years of the Syrian crisis: a literature review. *Globalization and Health*, 17(1), 1-11. <https://doi.org/10.1186/s12992-021-00762-9>
- Al-Shami, A. M. (2021). *Yemen: Unsettled Media for an Unsettled Country*. Open Book Publishers.
- Alvarez-Ossorio, I. (2019). The Sectarian Dynamics of the Syrian Conflict. *The Review of Faith & International Affairs*, 17(2), 47-58. <https://doi.org/10.1080/15570274.2019.1608644>
- Bakker, P. (2018, 11 april). *Oplage landelijke kranten: Telegraaf en AD krijgen opnieuw klappen*. Stimuleringsfonds voor de journalistiek. <https://www.svdj.nl/oplage-telegraaf-ad-klappen/>
- Bazzi, S. (2019). How can CDA unravel power relations in media representations of conflict in the Middle East?: Transediting as a case study. *Pragmatics and Society*, 10(4), 584-612. <https://doi.org/10.1075/ps.17015.baz>
- Ben-David, A., & Soffer, O. (2019). User comments across platforms and journalistic genres. *Information, Communication & Society*, 22(12), 1810-1829. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2018.1468919>
- Burki, T. K. (2021). Yemen: Coronavirus in a War Zone. *The Lancet Respiratory Medicine*, 9(4), 343. [https://doi.org/10.1016/S2213-2600\(21\)00086-2](https://doi.org/10.1016/S2213-2600(21)00086-2)
- Carpentier, N., & Trioen, M. (2010). The particularity of objectivity: A post-structuralist and psychoanalytical reading of the gap between objectivity-as-a-value and objectivity-as-a-practice in the 2003 Iraqi War coverage. *Journalism*, 11(3), 311-328. <https://doi.org/10.1177/1464884909360922>
- Christensen, B., & Khalil, A. (2021). Reporting Conflict from Afar: Journalists, Social Media, Communication Technologies, and War. *Journalism Practice*, 1-19. <https://doi.org/10.1080/17512786.2021.1908839>
- Bryman, A. (2016). *Social research methods (5th edition)*. Oxford University Press.
- Du Preez, M. (1994). Ethical dilemmas in journalism. *Ecquid Novi*, 15(1), 117-122. <https://doi.org/10.1080/02560054.1994.9653111>
- Elayah, M., & Al Majdhoub, F. (2022). Framing Conflict in the Middle East: Yemen and Syria in European Media. In *Europe and the MENA Region* (pp. 173-199). Palgrave Macmillan, Cham.
- Feinstein, A., & Starr, S. (2015). Civil war in Syria: The psychological effects on journalists. *Journal of Aggression, Conflict and Peace Research*, 7(1), 57-64. <https://doi.org/10.1108/JACPR-04-2014-0119>
- Galtung, J. (2000). The task of peace journalism. *Ethical perspectives*, 7(2), 162-167. <https://doi.org/10.2143/EP.7.2.503802>
- Graaf, R. D. (2008). Voor ieder wat wils. Journalistieke genres in Bossche kranten en pamfletten 1813-1899. *Tijdschrift voor Tijdschriftstudies*, (23), 4-20.

<https://doi.org/10.5117/TVC2021.2.002.NAT>

- Greenwood, K., & Jenkins, J. (2015). Visual framing of the Syrian conflict in news and public affairs magazines. *Journalism Studies*, 16(2), 207-227.
<https://doi.org/10.1080/1461670X.2013.865969>
- Gui, L. (2021). Media framing of fighting COVID-19 in China. *Sociology of Health & Illness*, 43(4), 966-970. <https://doi.org/10.1111/1467-9566.13271>
- Hamoud, H. A., & Al Mawla, F. (2021). Transitivity Analysis of Media Bias in some Selected Newspaper Reports about Yemen Conflict. *Journal of Education College Wasit University*, 1(43), 565-576. <https://doi.org/10.31185/eduj.Vol1.Iss43.2157>
- Hussain, S., & Ahmad, A. R. (2021). Examining perceptions towards war/peace journalism: A survey of journalists in Iraq, Afghanistan and Pakistan. *International Communication Gazette*, 84(3), 151-168. <https://doi.org/10.1177/17480485211015618>
- Hussain, S., & Siraj, S. A. (2019). Coverage of Taliban conflict in the Pak–Afghan press: A comparative analysis. *International Communication Gazette*, 81(4), 305-326.
<https://doi.org/10.1177/1748048518817649>
- Ibrahim, B., Wind, B., & Maier, K. (2022). Future urban development scenarios for post-conflict Syria. How will returning refugees shape the future?. *Habitat International*, 119, 102-104.
<https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2021.102499>
- Juneau, T. (2021). How War in Yemen Transformed the Iran-Houthi Partnership. *Studies in Conflict & Terrorism*, 1-23. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2021.1954353>
- Kant, I. (1994). *Ethical philosophy: Grounding for the metaphysics of morals*. Indianapolis, IN: Hackett.
- Khalidi, L. (2017). The destruction of Yemen and its cultural heritage. *International Journal of Middle East Studies*, 49(4), 735-738. <https://doi.org/10.1017/S0020743817000691>
- Klausen, J. (2015). Tweeting the Jihad: Social media networks of Western foreign fighters in Syria and Iraq. *Studies in Conflict & Terrorism*, 38(1), 1-22.
<https://doi.org/10.1080/1057610X.2014.974948>
- Lubell, N., & Derejko, N. (2013). A global battlefield? Drones and the geographical scope of armed conflict. *Journal of International Criminal Justice*, 11(1), 65-88.
- McNair, B. (2017). Politics, democracy and the media. In B. McNair, *An introduction to political communication*. Routledge.
- Mellor, N. (2020). Media in Yemen—narratives of polarization and fragmentation. In *Routledge Handbook on Arab Media* (pp. 491-501). Routledge.
- Mill, J. S. (1910). *Utilitarianism, liberty, and representative government*. London, England: J.M. Dent.
- Missier, C. A. (2022). The Making of the Licitness of Right-Wing Rhetoric: A Case Study of Digital Media in the Netherlands. *Sage Open*, 12(2), 115-118.

- <https://doi.org/10.1177/21582440221099527>
- Moy, P., Tewksbury, D., & Rinke, E. M. (2016). Agenda-setting, priming, and framing. *The international encyclopedia of communication theory and philosophy*, 1-13.
<https://doi.org/10.1002/9781118766804.wbiect266>
- Nagl, J. (2021). The American War in Afghanistan: A History. *Parameters*, 51(4), 131-133.
<https://doi.org/10.1080/13803395.2019.1611740>
- Neuman, W. L. (2011). Chapter 11. Nonreactive research and secondary analysis. In *Social science methods: qualitative and quantitative approaches (7th ed)*. (pp. 361-365).
<https://canvas.eur.nl/courses/36093/modules/items/633732>
- Neumann, R., & Fahmy, S. (2012). Analyzing the spell of war: A war/peace framing analysis of the 2009 visual coverage of the Sri Lankan civil war in western newswires. *Mass Communication and Society*, 15(2), 169-200.
- Nijenhuis, J. (2014). *Peace and war frames in the media: representation of the Libyan civil war*. Radboud University.
- Osman, W. (2022). Transformations in Afghan Media and Culture Through Cycles of Upheaval. *Current History*, 121(834), 135-140.
<https://doi.org/10.1525/curh.2022.121.834.135>
- Plasser, F., & Ulram, P. A. (2003). Chapter 2. Striking a responsive chord: Mass media and right-wing populism in Austria. In *The media and neo-populism: A contemporary comparative analysis* (pp. 21-43).
- Price, R. (2019). Syria and the chemical weapons taboo. *Journal of Global Security Studies*, 4(1), 37-52. <https://doi.org/10.1093/jogss/ogy040>
- Ramasubramanian, S., & Miles, C. (2018). Framing the Syrian refugee crisis: A comparative analysis of Arabic and English news sources. *International Journal of Communication*, 12, 19.
- Rawan, B., & ur Rahman, S. I. (2020). Comparative Frame Analysis of Coverage of Kashmir Conflict in Indian and Pakistani Newspapers from War/Peace Journalism Perspective. *sjesr*, 3(2), 338-345. [https://doi.org/10.36902/sjesr-vol3-iss2-2020\(338-345\)](https://doi.org/10.36902/sjesr-vol3-iss2-2020(338-345))
- Richter, C., Al-Shami, A., Khalifa, S., Osman, S., & Mundua, S. (2021). The virus of the ‘others’? Corona and discursive othering in Arab media. *Journal of Arab & Muslim Media Research*, 14(1), 3-24. https://doi.org/10.1386/jammr_00022_1
- Ruggiero, V. (2019). Yemen: civil war or transnational crime?. *Critical Criminology*, 27(3), 503-514.
<https://doi.org/10.1007/s10612-019-09472-6>
- Sanders, J. (2009). De verdeling van verantwoordelijkheid tussen journalist en nieuwsbron-Vorm en functie van citaatmengvormen in journalistieke genres. *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 31(1), 1-17. https://doi.org/10.5117/TVT2009.1.DE_V346
- Schaap, G., & Pleijter, A. (2012). Het sensatiegehalte van voorpaginafoto's: een inhoudsanalyse van populaire en kwaliteitskranten in Nederland. *Tijdschrift voor*

- communicatiewetenschap*, 40(1). <https://doi.org/10.5117/2012.040.001.071>
- Scholten, O., Ruigrok, N., & Persinstituut, S. H. (2006). *Politiek en politici in het nieuws in vijf landelijke dagbladen*. Stichting het Persinstituut de Nederlandse Nieuwsmonitor, UvA.
- Schreier, M. (2014). Qualitative Content Analysis. In *The SAGE Handbook of Qualitative Data Analysis* (pp. 170-183).
- Schudson, M. (2001). The objectivity norm in American journalism. *Journalism*, 2(2), 149-170. <https://doi.org/10.1177/146488490100200201>
- Tomaselli, K. G. (2009). (Afri) ethics, communitarianism and libertarianism. *International Communication Gazette*, 71(7), 577-594. <https://doi.org/10.1177/1748048509341893>
- Van Eyk, L. (2019). Wat doen we met Jemen?. *Vakblad Sociaal Werk*, 20(1), 19-20. <https://doi.org/10.1007/s12459-019-0013-0>
- Van der Wurff, R., & Schönbach, K. (2013). De effectiviteit van journalistieke gedragscodes: een literatuurstudie. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 41(3), 144-167 <https://doi.org/10.5117/2013.041.003.231>

Appendix A: *Conceptualisatie van het peace frame en war frame door Galtung (2000).*

Peace journalism/frame	War journalism/frame
1.Vredes-/conflictsgericht <ul style="list-style-type: none">- Op zoek gaan naar conflict: partijen, doelen, problemen- Focus op onzichtbare effecten van geweld (bv. schade aan de cultuur)	1.Oorlogs-/geweldsgericht <ul style="list-style-type: none">- Focus op conflict: twee partijen met beiden één doel- Focus op zichtbare effecten van geweld (bv. materiele schade, gewonden)
2.Waarheidsgericht <ul style="list-style-type: none">- Alle onwaarheden worden naar buiten gebracht	2.Propagandagericht <ul style="list-style-type: none">- Alleen “hun” onwaarheden worden naar buiten gebracht
3.Mensgericht <ul style="list-style-type: none">- Stem geven aan alle mensen die lijden en/of de stemlozen (vrouwen, kinderen)	3.Elitegericht <ul style="list-style-type: none">- Stem geven aan mannelijke elites die lijden (politieke leiders)
4.Oplossingsgericht <ul style="list-style-type: none">- Vrede = niet-gewelddadig + creativiteit- Vredesinitiatieven te benadrukken- nasleep: resolutie, heropbouw	4.Overwinningsgericht <ul style="list-style-type: none">- Vrede = overwinning + wapenstilstand- Vredesinitiatieven verbergen- Vertrekken naar een andere oorlog, terugkeren als de oude oorlog weer opblaait

Appendix B: Codeboek artikelen kwalitatieve inhoudsanalyse

Artikel 1: Hoe Havenbedrijf Rotterdam Jemen kan helpen; Voedselhulp

- Jemen
- Peace frame
- Achtergrondartikel
- 2021

Hoofdvariabelen (categorie)	Sub-variabelen (subcategorie)	Quotes tekst
Geweld	- Gevechten / schade	<p>- Beide havens zijn chronisch verstopt. Hodeidah - de laatste decennia de voornaamste haven van Jemen - is er het slechtst aan toe, sinds Saoedische bommenwerpers in 2015 de hijskranen onbruikbaar maakten.</p> <p>- In Hodeidah is het de haven zelf, daar is zoveel beschadigd door het conflict.</p> <p>- „Alle hoogspanningsverbindingen liggen er open, onbeschermd tussen vuil en stof. Als je me vraagt: heb je je onveilig gevoeld in Jemen, dan was het niet de oorlog, maar op dat moment en op die plaats. Een ontploffing was niet denkbeeldig.”</p> <p>- De haven van Aden in het zuiden is minder beschadigd</p>
	- Slachtoffers / bevolking	<p>- Voedsel is voor gewone Jemenieten onbetaalbaar.</p> <p>- nu voor zestien miljoen van de dertig miljoen Jemenieten, zegt Lootsma, „van wie vijf miljoen in acute nood. De helft van alle kinderen is ondervoed.”</p> <p>- Volgens hem spelen kinderen op de terminal, en liggen overal losse spullen. Personeel draagt slippers in plaats van werkschoenen, helmen worden niet gebruikt.</p>
Journalistieke obstakels	- subjectiviteit	- Wat dat betreft is de werkelijkheid in Jemen cynisch
	- objectiviteit	<p>- Auke Lootsma is een Fries in dienst van de wereld. Voor de Verenigde Naties (VN) zit Lootsma al sinds 2016 in Jemen, om de voedselhulp aan steeds meer, steeds hongeriger mensen in goede banen te leiden</p> <p>- Consultant Marc Wormmeester vloog tweemaal naar Jemen om de staat van de havens te inspecteren, samen met een collega van consultancybedrijf Solid Port Solutions.</p>
Mens en cultuur	- menselijk	

	- cultuur / structuur	<p>- Ook deze ramadan-maand liggen de schappen in steden als Sana'a vol en zijn de winkelstraten druk, voor de happy few binnen de netwerken van de Houthi's.</p> <p>- Ook dit jaar waarschuwen de VN weer voor grootschalige hongersnood,</p>
Politieke context	- toekomstperspectief conflict	<p>- Om wat aan de chronische verstopping te doen, riep Lootsma de hulp in van het Rotterdamse Havenbedrijf.</p> <p>- Snelle oplossingen liggen er vooral in het management: „Er staan bijvoorbeeld dagelijks files voor de douane, die alleen van negen tot vier werkt. Als je de douane kunt ondersteunen met een containerscanner en de werkuren uitbreidt, kun je dat proces versnellen.”</p> <p>- Wormmeester noemt verder vergroting van de loodscapaciteit. „Dan staan spullen niet zo lang in de weg en haal je directe logistieke winst. En ze zouden een eigen wifinetwerk aan moeten leggen, om de processen te automatiseren. Nu gaat alles op papier en raken containers regelmatig zoek. Dat kost allemaal tijd.”</p> <p>- Voor de VN stelde Wormmeester een lange lijst aanbevelingen op. In het algemeen komt het neer op: beter management, meer technische kennis en vooral aanvoer van onderdelen van over de hele wereld naar Jemen. „Die spullen moeten toegelaten worden. En Jemenieten moeten naar het buitenland kunnen, voor training. Maar dat is niet eenvoudig.”</p> <p>- Al beseft Lootsma ook dat dit niet voor iedereen een vooruitgang zou zijn. „Jemen is een oorlogseconomie, daarom is het zo moeilijk die oorlog te stoppen. Er zijn zoveel mensen die ervan profiteren.” Omdat de congestie veel geld genereert, is de haven volgens hem een populaire plaats voor partijen die er de baas over spelen.</p> <p>- Havenbedrijf Rotterdam en de VN publiceerden maandag een rapport met daarin de aanbevelingen van Wormmeester om de situatie in de Jemenitische havens te verbeteren.</p> <p>- Lootsma hoopt dat door de samenwerking met Rotterdam toch dingen ten goede veranderen. „Van VN-zijde is de intentie er wel om die samenwerking voort te zetten. Dat zou uniek zijn: een partnership van zo'n grote haven als Rotterdam met die kleine havens in Jemen. Best een apart verhaal.”</p>
	- Elite / partijen	- In Jemen woedt sinds 2015 een burgeroorlog tussen de regering en de Houthi-rebellen , die een groot

		<p>deel van het land in handen hebben. Een internationale coalitie onder leiding van buurland Saoedi-Arabië probeert de Houthi's sindsdien te verdrijven.</p> <p>- Zo kun je de transportkosten al met de helft terugbrengen. Maar dat is een politiek verhaal, daar moeten de Saoediërs mee instemmen."</p>
--	--	---

Artikel 2: Wapenstilstand biedt hoop op einde aan slepende burgeroorlog in Jemen

- Jemen
- War frame
- Achtergrondartikel
- 2022

Hoofdvariabelen (categorie)	Sub-variabelen (subcategorie)	Quotes tekst
Geweld	- Gevechten / schade	- Oplaaierende gevechten (kopje) - De laatste maanden waren de gevechten juist weer opgelaaid. De Houthi's probeerden al ruim een jaar de strategische en olierijke provincie Marib in te nemen - De infrastructuur van het ook voordien al straatarme land is ernstig ontwricht, veel ziekenhuizen en scholen zijn verwoest - De dynamiek van het slagveld is veranderd
	- Slachtoffers	- Noch de coalitie, noch de Houthi's bekommerde zich intussen om het lot van de Jemenitische burgers. - had de oorlog tot 2019 al 233.000 mensen het leven gekost, van wie naar schatting 60 procent aan indirecte oorzaken zoals honger of gebrek aan gezondheidszorg bezweek - De oorlog heeft aan vele tienduizenden mensen het leven gekost
Journalistieke obstakels	- objectiviteit / transparantie	- Volgens een rapport van het UNDP , het ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties - De Amerikaanse speciale gezant voor Jemen, Tom Lenderking - aldus de Amerikaanse diplomaat - volgens de jongste cijfers van WFP , het Wereldvoedselprogramma van de VN
	- subjectiviteit	
Mens en cultuur	- persoonlijke verhalen	
	- structurele / culturele ontwikkelingen	- waar volgens de Verenigde Naties de meest acute humanitaire nood ter wereld heerst
Politieke context	- Toekomstperspectief conflict	- Voor het eerst sinds 2016 hebben de strijdende partijen in Jemen, waar volgens de Verenigde Naties de meest acute humanitaire nood ter wereld heerst, een staakt-het-vuren afgekondigd. - Door de wapenstilstand gloort er enige hoop op een einde aan de al zeven jaar durende oorlog tussen de Houthi's en de coalitie onder leiding van Saoedi-Arabië, die de verdreven Jemenitische regering van president Hadi

		<p>weer in het zadel probeert te helpen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Van Saoedi-Arabië, dat in 2015 dacht de Houthi's militair makkelijk de baas te kunnen zijn, is al langere tijd bekend dat het naar een uitweg zoekt uit de oorlog in Jemen. - Vorige week ging in de Saoedische hoofdstad Riad een vredeberaad van start, waarbij ook de VN aanwezig waren - De Houthi's lieten verstek gaan omdat ze bezwaar hadden tegen Riad als zetel voor onderhandelingen, maar ook zij toonden zich bereid tot een wapenstilstand. VN-secretaris-generaal António Guterres zei te hopen dat hiermee „een politiek proces” op gang zou komen dat tot vrede leidt. - Hij sprak van „een beslissend moment dat Jemen helpt een nieuwe weg in te slaan - Beide zijden zien volgens hem nu in dat ze de strijd niet kunnen winnen - Het bestand in Jemen kan ook bijdragen aan een oplossing van een andere belangrijke kwestie voor het Midden-Oosten: een nieuw nucleair akkoord tussen de Verenigde Staten en Iran. - Beide landen zijn volgens berichten dicht bij zo'n nieuw akkoord, waarbij Iran zich zou verplichten zijn nucleaire programma te beperken in ruil voor verlichting of opheffing van economische sancties. - Hoewel het bestand op zichzelf goed nieuws is, blijft het afwachten hoe serieus de vredeswil van beide partijen dit keer is.
	<p>- Elite / partijen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De Amerikaanse speciale gezant voor Jemen, Tom Lenderking, toonde zich in een gesprek met het persbureau Reuters eveneens optimistisch. Hij sprak van „een beslissend moment dat Jemen helpt een nieuwe weg in te slaan”. - Volgens Washington en Riad gebruikt Iran de Houthi's vooral als een pion om zijn eigen invloed in de regio te vergroten - VN-secretaris-generaal António Guterres zei te hopen dat hiermee „een politiek proces” op gang zou komen dat tot vrede leidt. - Zondag al hief de coalitie de blokkade van de havenstad Hodeida, de belangrijkste bevoorradingsplaats voor de gebieden onder Houthi-controle, gedeeltelijk op - Ook zullen de Saoediërs en hun bondgenoten weer twee commerciële vluchten per week toestaan op de hoofdstad Sanaa, die in handen is van de Houthi's. - Volgens Washington en Riad gebruikt Iran de Houthi's vooral als een pion om zijn eigen invloed in de regio te vergroten.

Artikel 3: Kinderen in Jemen betalen tol van de oorlog

- Jemen
- Overlap
- Achtergrondartikel
- 2016

Variabelen (hoofdcategorie)	Sub-variabelen (subcategorieën)	Quotes tekst
Geweld	- gevechten / schade	- De Houthi's, een sjiitische groepering die vorig jaar in opstand kwam tegen de door Saoedi-Arabië gesteunde regering in de hoofdstad Sanaa, doen daar op gezette tijden invallen
	- slachtoffers	- Kinderen als Abdullah zijn vrijwel dagelijks slachtoffer van een oorlog die zich al anderhalf jaar grotendeels aan het zicht van de wereld onttrekt. De kindsoldaten in Jemen - voor zover bekend allemaal jongens - zijn gemiddeld 13 tot 14 jaar oud en worden voor allerlei vuile klusjes ingezet. - De kinderen van Jemen zijn de dupe van een bruto conflict' - Daar worden ze vanuit Saoedische gevechtshelikopters doodgeschoten . - In totaal gaat het vermoedelijk om duizenden minderjarigen die het voorbij anderhalf jaar zijn gerekruteerd .
Mens en cultuur	- persoonlijke verhalen	- Abdullah Hamad Saleh, 13 jaar oud, zit op een pick-uptruck in het noorden van Jemen . Het is de tweede week van de ramadan in 2015, en Abdullahs peloton is net een aantal huizen binnengevallen in al-Jawf, de hoofdstad van de gelijknamige noordelijke provincie. Plots suist er een projectiel door de lucht. Alles voor zijn ogen wordt zwart. (begin alinea) - Neem Ibrahim van 16, die HRW vertelde hoe zijn ouders hem hadden aangemoedigd en hem een kalasjnikov gaven. Hij vocht naar eigen zeggen mee bij de inname van de stad Amran in juli vorig jaar en liep een schotwond op in zijn been.
	- structurele / culturele ontwikkelingen	- Maar dat beide partijen het cynische spel met de kindsoldaten spelen, is onmiskenbaar. - De burgeroorlog in Jemen kent een wirwar van strijdende partijen . Op papier is er een pro-Saleh-kamp en een pro-Hadi-kamp, maar in de praktijk wordt er op minstens tien fronten gevochten tussen tribale militias, zuidelijke separatisten en terroristische groeperingen als Al Qaida op het Arabisch Schiereiland - De burgeroorlog begon in het najaar van 2014, toen de Houthi-rebellen de hoofdstad Sanaa innamen. Een door Saoedi-Arabië geleide coalitie begon een campagne in een poging hen te verdrijven en president Abd-Rabbu Mansour Hadi (uitgeweken naar Riyad) weer aan de macht te brengen. De Houthi's zijn op

		hun beurt loyaal aan de in 2011 verdreven president Ali Abdullah Saleh.
	- cultuur	- In de tribale cultuur van Jemen geldt een jongen vanaf zijn 14de of 15de als man. Hij leert om te gaan met een wapen en wordt geacht de stam indien nodig te verdedigen
Journalistieke obstakels	- objectiviteit	<p>- In de Houthi-propaganda heet het vervolgens dat de rebellen 'met succes' het Saoedische grondgebied hebben geïnfiltrerd. De Saoedi's kunnen op hun beurt de uitschakeling van een peloton Houthi's claimen.</p> <p>- - 'De kinderen van Jemen zijn de dupe van een bruut conflict', zei Leila Zerrougui, VN-gezant voor kinderen in gewapende conflicten</p> <p>- In al-Raboah, een klein dorp vlak over de grens in Saoedi-Arabië, is zelfs een patroon te zien in de inzet van kindsoldaten, vertelt een goed ingevoerde bron uit de mensenrechtenwereld, die betrokken is bij de VN-vredesonderhandelingen en officieel niet met de pers mag praten</p> <p>- 'In grote delen van het land zijn geen waarnemers of journalisten; betrouwbare informatie is er nauwelijks'</p> <p>- Onderzoekers schatten dat 70 tot 80 procent van de kindsoldaten aan Houthi-zijde actief is. Een steekproef van de VN kwam uit op 90 procent.</p> <p>- 'Alle partijen zetten kindsoldaten in, maar de Houthi's verreweg de meeste', zegt Abdurrah Rakan (40) per telefoon. Rakan is de oudoom van de in al-Jawf omgekomen</p> <p>- 'Kinderen die in de straten patrouilleren of op gewapende jeeps voorbij rijden, dat hoort hier bij het dagelijks leven', zegt Taha Yaseen, onderzoeker bij de Jemenitische mensenrechtenorganisatie Mwatana.</p> <p>- Micaela Pasini van VN-kinderrechtenorganisatie Unicef: 'Je ziet ze overal bij checkpoints. Open en bloot, niemand doet er geheimzinnig over.'</p> <p>- Ze beloven de kinderen religieus onderwijs te geven', zegt Nadwa al-Dawsari, een Jemenitische kenner van de tribale cultuur, verbonden aan het Project on Middle East Democracy in Washington</p> <p>- De Houthi's werken graag met kinderen, legt analist Al-Dawsari uit</p>
Politieke context	- elite / partijen	
	- toekomstperspectief conflict	<p>- En voor het zover is, zal de vuile burgeroorlog tussen de Houthi's en de Saoedische coalitie eerst moeten worden beëindigd</p> <p>- In Koeweit houden de partijen moeizame besprekingen onder leiding van de VN, waarbij onder meer de overdracht van steden aan een neutrale vredesmacht op tafel ligt. Inzet van Hadi's regering, daarin gesteund door een resolutie van de VN-veiligheidsraad, is de volledige</p>

		<p>ontwapening en terugtrekking van de Houthi's uit de door hun veroverde gebieden.</p> <ul style="list-style-type: none">- De rebellen willen juist delen in de macht- Sinds 11 april is formeel een staakt-het-vuren van kracht, maar dat wordt voortdurend geschonden. Volgens de laatste berichten zijn nieuwe kinderbataljons alweer op weg naar al-Raboah.
--	--	--

Artikel 4: De Syriërs gaan niet meer weg uit Turkije

- Syrië
- Peace frame
- Reportage
- 2019

Hoofdvariabele	Sub-variabele	Quotes tekst
Geweld	- Gevechten/schade	
	- Slachtoffers	,2 miljoen Syriërs in Turkije werken naar schatting in de informele sector - naaiateliers, landbouw, de bouw, middenstand. De autoriteiten knippen bij kleine werkgevers graag een oogje dicht.
Journalistieke obstakels	- objectiviteit / transparantie	<p>- 'Er is sprake van een stille integratiepolitiek van de Turkse regering. Het is voor het eerst dat ik dat woord gebruik, maar het omschrijft precies wat het is. De Syriërs gaan nooit meer weg.'</p> <p>- TURKIJE EN DE SYRIËRS IN CIJFERS (kopje)</p> <p>- Daar lijkt het niet op. Gesprekken met Syrische vluchtelingen in Istanbul en de zuidelijke stad Sanliurfa bevestigen wat Turkse onderzoekers hebben vastgesteld: het overgrote deel van de Syriërs in Turkije ziet voorlopig niets in terugkeer.</p> <p>- Volgens migratie-expert Murat Erdogan zijn velen weer teruggegaan naar Turkije. Amnesty International meldde onlangs dat vluchtelingen naar Syrië zijn 'gedeporteerd' met trucs en dreigementen.</p> <p>- Ruim 300 duizend Syriërs zijn vrijwillig teruggekeerd naar hun land, volgens de Turkse regering. De VN-organisatie UNHCR komt niet verder dan 55 duizend. Volgens migratie-expert Murat Erdogan zijn velen weer teruggegaan naar Turkije. Amnesty International meldde onlangs dat vluchtelingen naar Syrië zijn 'gedeporteerd' met trucs en dreigementen.</p>
	- Subjectief	<p>- Waarom eigenlijk niet? Het is toch veilig? Hij lacht een beetje betrapt. Dan: 'Niet zolang het varken er is.' Het varken? 'Assad.'</p> <p>- - Veel van de Syriërs die we spreken, hebben de mentale band met hun land nog niet doorsneden. Ooit willen ze waarschijnlijk wel terug. Maar niet zolang het oorlog is. Niet zolang het land nog in puin ligt</p> <p>- Daar lijkt het niet op. Gesprekken met Syrische vluchtelingen in Istanbul en de zuidelijke stad Sanliurfa bevestigen wat Turkse onderzoekers hebben</p>

		<p>vastgesteld: het overgrote deel van de Syriërs in Turkije ziet voorlopig niets in terugkeer.</p>
Mens en cultuur	- persoonlijke verhalen	<ul style="list-style-type: none"> - De 19-jarige Sami - zomaar een Syrische vluchteling - zit achter zijn laptop te werken in de koffiешop van een hippe boekwinkel in de vrome volkswijk Fatih. Hij studeert softwareontwikkeling aan een Engelstalige universiteit hier in Istanbul. - Sinds hij zes jaar geleden met zijn ouders Damascus ontvluchtte, heeft Sami zijn plek gevonden in de grootste stad van Turkije. 'In mijn hart blijf ik Syriër', zegt hij, maar hij moet er niet aan denken terug te gaan naar zijn vaderland. Te onveilig. - De ambities van Sami lijken niet goed te rijmen met het officiële standpunt van de Turkse regering - En hoe langer ze in Turkije verblijven, hoe meer gewicht ze verzamelen in de andere helft van de weegschaal met het opschrift Should I stay or should I go? Zayar, een 31-jarige verkoper in parfumerie Alhabra in Fatih, wijst om zich heen en zegt: 'Kijk wat een mooie zaak. Van nul af aan opgebouwd. Het is moeilijk dat allemaal op te geven.' - Ruim 950 kilometer verderop, in de stad Sanliurfa, maakt de 27-jarige Nigal Saleh een dergelijke afweging. Zeven jaar geleden kwam hij uit Damascus, waar hij een eigen garage had. Nu werkt hij als automonteur voor een Turkse werkgever, à 400 lira (63 euro) per maand. 'Genoeg', zegt hij. - Elke winkelier heeft zijn eigen verhaal, de een wil liever terug naar Syrië dan de ander. Maar allen vrezen het regime en allen geven te kennen dat het leven in Turkije zo slecht nog niet is. Ook tonen ze zich tevreden over de omgang met hun Turkse burens, klanten en collega's.
	- cultuur / structuur	<ul style="list-style-type: none"> - Die stelt dat alle 3,7 miljoen Syriërs in Turkije op zeker moment naar hun land zullen terugkeren. Het woord 'moeten' wordt zorgvuldig vermeden, alles gaat 'vrijwillig'. - ,2 miljoen Syriërs in Turkije werken naar schatting in de informele sector - naaiateliers, landbouw, de bouw, middenstand. De autoriteiten knijpen bij kleine werkgevers graag een oogje dicht. - Intussen blijft Turkije betrekkelijk goed voor zijn 3,7 miljoen Syrische gasten zorgen. De regering heeft volgens eigen opgave al 36 miljard euro aan ze uitgegeven. Ook gemeenten geven taalcursussen en dergelijke om de nieuwkomers te laten deelnemen aan de samenleving. - Het terugkeerscenario botst daarmee op de harde werkelijkheid van de Syrische burgeroorlog. - Het beleid is er dan ook op gericht de Syriërs zo soepel mogelijk in hun nieuwe omgeving te voegen.

		<p>'Harmonisatie' heet dat officieel. 'In feite is het gewoon integratie', zegt Erdogan.</p> <p>- De straten van Malta Bazaar rond de grote moskee in de volkswijk Fatih zijn daarvan het levendige, kleurrijke bewijs. Zo'n beetje de helft van alle winkels en cafetaria's hier is in Syrische handen.</p> <p>- Samir verwijst naar het groeiende gemor onder de Turkse bevolking over de grote aantallen Syriërs. Geklaagd wordt over het inpikken van banen, over gestegen huren, over culturele verschillen. In de onderbuik van de samenleving leeft het idee dat Turken beschaafder zijn dan Arabieren. Toevallige observatie: als we koffieshop Espresso Lab betreden, zegt vlak voor ons een jonge Turkse vrouw tegen haar vriendin: 'Er zijn hier toch geen Arabieren, hè?'</p>
Politieke context	- Toekomstperspectief conflict	<p>- Bovendien heeft hij de optie van massale terugkeer extra in het licht gezet met Operatie Vredesbron. In de 32 kilometer brede bufferzone in het noorden van Syrië wil Turkije 140 dorpen en 10 steden bouwen voor in totaal 1 miljoen Syriërs. Naar het aangrenzend gebied in het zuidoosten zouden nog eens 1 miljoen ontheemden kunnen terugkeren. Als ze willen.</p> <p>- Maar ook als de oorlog wel voorbij is, staat de afloop bij voorbaat vast. Assad heeft gewonnen. Het regime van de gehate president is waarschijnlijk nog jaren aan de macht en dus zal een groot deel van de 3,7 miljoen Syriërs nog even zoveel jaren in Turkije willen blijven.</p> <p>- Verder komt er veel steun uit Europa. Met EU-geld voorziet de Rode Halve Maan 1,6 miljoen Syriërs van 120 lira (19 euro) per persoon per maand. Bij veel Turken leeft ten onrechte het idee dat alle Syriërs zo'n uitkering krijgen. Grote en behoeftige gezinnen krijgen voorrang</p>
	- elite / partijen	<p>- Murat Erdogan ziet die elite juist als 'brug' tussen de Syriërs en de Turkse samenleving; samen met de EU heeft hij een Elite Dialoog opgezet.</p>

Artikel 5: Obama dreigt - maar doet niets in de kwestie Syrië

- Syrië
- War frame
- Opiniestuk
- 2019

Hoofdvariabelen (categorie)	Sub-variabelen (subcategorie)	Quotes tekst
Geweld	- Gevechten	- 'Het gebruik van chemische wapens in Syrië brengt onze bondgenoten in gevaar, het kan leiden tot escalatie van het gebruik van deze wapens, en verspreiding daarvan naar terroristen. In een wereld met veel gevaren, moet dit gevaar aangepakt worden: de VS zouden militaire actie moeten ondernemen tegen Syrische doelwitten . (Obama, 2013)' - Wat aanvankelijk lijkt op een risicoloos Tomahawk- bombardement , kan resulteren in de versterking van een groep, factie, of staat die een nog groter risico vormt dan het oorspronkelijke doelwit. - Het Westen heeft op dat moment van alles geprobeerd: heimelijke, zeer beperkte steun aan gematigde rebellen. Het is niet genoeg om het evenwicht op het slagveld te veranderen - Feit is wel dat het geweld ernstig toeneemt, nadat Syrië ongestraft chemische wapens heeft gebruikt
	- Slachtoffers	- Ten tijde van Obama's speech zijn er al meer dan 100 duizend mensen gestorven in de 2,5 jaar van het conflict. In de daaropvolgende zes jaar sterven er nog eens 400 duizend. Het dodental loopt sneller op.
Journalistieke obstakels	- objectiviteit	- Ten tijde van Obama's speech zijn er al meer dan 100 duizend mensen gestorven in de 2,5 jaar van het conflict. In de daaropvolgende zes jaar sterven er nog eens 400 duizend. Het dodental loopt sneller op.
	- Subjectief	- Jammerlijk gefaald . Sancties. Halen niets uit . Hulp aan de verdeelde politieke Syrische oppositie om zich te verenigen, en druk op de gewapende rebellen om zich onder het gezag van die oppositie te scharen. Kansloos . - De toekomst voorspellen is achteraf altijd makkelijk
Mens en cultuur	- menselijk	

	- Structuur / cultuur	- Syrië staat ondertussen op het punt uit elkaar te vallen ,
Politieke context	- Toekomstperspectief conflict	<p>- Interventie is een lastige zaak. Voor je het weet vallen er grote aantallen burgerslachtoffers en kerende mensen die eerder smeekten om ingrijpen zich tegen je.</p> <p>- Nietsdoen is ook een keuze. En dat is de keuze die Obama, na wat later een enorme persoonlijke worsteling blijkt, in augustus 2013 maakt. Obama's speech betekent dat niet de chemische aanval, maar het gebrek aan Amerikaanse reactie een kantelpunt wordt in de Syrische burgeroorlog, die tot dan toe meer dan honderdduizend levens heeft geëist.</p> <p>- Diplomatieke druk om het regime en zijn tegenstanders aan de onderhandelingstafel te krijgen, in de hoop dat ze daar tot een einde van het geweld besluiten. Jammerlijk gefaald. Sancties. Halen niets uit. Hulp aan de verdeelde politieke Syrische oppositie om zich te verenigen, en druk op de gewapende rebellen om zich onder het gezag van die oppositie te scharen. Kansloos.</p> <p>- Maar goed: Obama wil helemaal niet het regime ten val brengen. Hij overweegt een 'schone' klap toe te brengen aan het regime. Kruisraketten op militaire doelen om Assads 'vermogen om oorlog te voeren' te degraderen, en een punt te maken: als wij zeggen 'grote aantallen chemische wapens' inzetten tegen de burgerbevolking is een rode lijn, dan menen we dat. Dan zijn er gevolgen. Daarop is de internationale orde deels gebaseerd.</p> <p>- Inmiddels zijn er nauwelijks nog pro-democratische rebellen in Syrië. Islamitische Staat is verslagen. Assad heeft bijna het hele land weer onder controle.</p> <p>- Obama wil helemaal niet het regime van Assad ten val brengen</p>
	- Elite	<p>- In het statige Rose Garden van het Witte Huis is de Amerikaanse president Barack Obama op zaterdag 31 augustus 2013 het zal later een beruchte zaterdag blijken aan het woord. Het is een moment waarop hij op zijn daadkracht beoordeeld zal worden.</p> <p>- In de Rose Garden zijn vaker beslissingen aangekondigd die de koers van de wereldgeschiedenis zouden veranderen. Obama staat op zo'n kruispunt. Gaat hij ingrijpen? Nu niet, besluit hij. Misschien later</p> <p>- Eerder heeft Obama zijn befaamde rode lijn getrokken: als het Syrische regime 'een hele zwik</p>

		<p>chemische wapens zou inzetten', dan kon het op Amerikaanse militaire actie rekenen. Syrië doet het toch. En Obama doet niets</p> <ul style="list-style-type: none">- Hadden we Kadhafi maar nooit ten val gebracht, is ongetwijfeld in het Witte Huis gemompeld.- Het diepgewortelde regime van Assad wordt bovendien gesteund door Iran. Damascus kan uithalen via tot de tanden bewapende bondgenoten Hezbollah in Libanon of Hamas aan de grenzen van Israël. Het regime kan de regio ontwrichten, Amerikaanse of Israëlische doelen raken via terreurdaden.- Pro-democratische rebellen, de politieke oppositie: tegenstanders van Assad die nog hopen dat het Westen hen te hulp zou komen, verliezen die hoop uiteindelijk.
--	--	--

Artikel 6: Amerika is greep op Syrië onder Obama kwijtgeraakt

- Syrië
- Overlap
- Interview
- 2016

Hoofdvariabelen (categorie)	Sub-variabelen (subcategorie)	Quotes tekst
Geweld	- Gevechten	- Toen, in 2012, trok Obama opeens een rode lijn . Als Assad gifgas zou gebruiken, zou Amerika militair ingrijpen. - Deze week vielen Turkse troepen met het Vrije Syrische Leger het noorden van Syrië binnen, en veroverden onder meer grensplaats Jarablus op IS. Turkije, Iran en Rusland doen wat Amerika nalaat, zegt Ford. - Er zit geen gedachte achter. Rebellengroepen die wij getraind hebben, vechten nu tegen elkaar in Noord-Syrië.
	- Slachtoffers	- Maar toen een jaar later 1.400 mensen omkwamen bij een aanval met het gifgas sarin, gebeurde er niets.
Journalistieke obstakels	- objectiviteit	- Robert Stephen Ford (1958) was tussen 2011 en 2014 de Amerikaanse ambassadeur in Syrië. Eind 2011, toen de opstand tegen Assad steeds gewelddadiger werd, riep Obama hem terug naar Washington. Pas drie jaar later werd de post formeel opgeheven. Ford is arabist. - Ford werkte eerder als diplomaat in onder meer Turkije, Algerije en Egypte. Sinds het uitbreken van de protesten in Syrië koos hij de kant van de oppositie, tot woede van Assad. Ford is als fellow verbonden aan het Middle East Institute in Washington. - Amerikaanse betrokkenheid bij burgeroorlog in Syrië (kopje) – Onder dit kopje wordt een korte tijdlijn geschetst waarbij de VS een rol bij speelde (gaat om zes data)
	- subjectief	- Arabist Robert Ford was ambassadeur in Damascus voor de VS. Hij verwijt de regering-Obama een inconsistent beleid in Syrië en vreest het ergste: Ook als we IS verslaan, zal de oorlog doorgaan. We zitten nog jaren aan ze vast. - Ford gelooft nog altijd in actie, zegt de 58-jarige oud-diplomaat. Maar niet langer uit idealisme. Hij is een realist geworden. - Hij verwijt de regering-Obama een inconsistent beleid in Syrië en vreest het ergste: Ook als we IS verslaan, zal de oorlog doorgaan. We zitten nog jaren aan ze vast. - Robert Ford heeft frustrerende jaren in Washington achter de rug. Hij zag, zegt hij, de regering-Obama voortdurend zwalken . Toen hij in 2011 teruggeroepen werd, had hij nog hoop dat Obama werk zou maken van

		<p>een snel vertrek van Assad</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ford: Ik zag dat veel protesten in Syrië een extremistische ondertoon hadden. We moeten snel handelen, adviseerde ik, om een burgeroorlog te voorkomen. Maar het bleef lange tijd stil - Is die afkeer van actie Obama aan te rekenen? Nou ja, hij vertolkt perfect de stemming in het land. De gemiddelde Amerikaan denkt niet als John McCain, of andere interventionisten - Obama is niet helemaal afzijdig. Rebellen groepen worden gesteund, er is een luchtoorlog tegen IS. Is dat onvoldoende? - U kent Assad persoonlijk. Gaat hij ooit vrijwillig weg? Ik sprak hem toen er al massale protesten waren. Het is een charmante man, belezen, vriendelijk. Maar hij ontkende de realiteit volledig. Hij leeft in een eigen wereld. Maar hij is niet suïcidaal, en de rest van het regime evenmin. -Verwacht u een andere koers als Hillary Clinton president wordt? Instinctief is ze misschien eerder dan Obama geneigd militair in te grijpen. Maar ze is voorzichtiger geworden. Ze heeft decennia van mislukte buitenlandse interventies van dichtbij meegemaakt, van Irak tot Libië. Ze is niet meer dezelfde Hillary als in de jaren negentig. Ik verwacht veel behoedzaamheid. - En onder een presidentschap van Donald Trump? Als ik hem op zijn woord moet geloven, gaat hij Islamitische Staat platbombarderen. Maar hij wekt niet de indruk echt te weten hoe Syrië in elkaar zit
Human interest / vrede	- menselijk	
	- Structuur / cultuur	<ul style="list-style-type: none"> - Syrië heeft wereldwijd voor instabiliteit gezorgd. We zitten nu met een enorm vluchtelingenprobleem in Europa, en wereldwijd terrorisme, zelfs op Amerikaanse bodem. Landen als Rusland en Iran hebben geprofiteerd. En wij doen niets. Het is onverteerbaar. - Robert Ford zag dat de regering-Obama verdeeld was. Er waren de humanitaire interventionisten , zoals minister John Kerry van Buitenlandse Zaken of VN-ambassadeur Samantha Power, die wilden ingrijpen. Maar zij legden het af tegen de realisten, onder wie Obama, die bij twijfel niet willen oversteken.
Politieke context	- Toekomstperspectief conflict	<ul style="list-style-type: none"> - Ook als we IS verslaan, zal de oorlog doorgaan. IS zal van een bureaucratie met controle over land transformeren in een ondergrondse rebellen groep. We zitten nog jaren aan ze vast. En we besteden miljarden aan deze luchtoorlog, terwijl Assad buiten schot blijft. - Wat is er nog mogelijk? Ik heb geen oplossing bij toverslag. Het is te complex geworden. Maar de

		<p>regering-Obama zegt steeds: we kunnen niet verder betrokken raken, want dan zitten we in een nieuw Irak of Vietnam. De keuze tussen niets doen en een nieuwe oorlog beginnen is een valse. Er zijn tussenvormen denkbaar.</p> <p>- Zoals? We moeten krediet verwerven, dus moet ons woord ook weer iets betekenen. Beperkte militaire actie tegen Assad moet daarom weer een optie worden. Hij blijft gifgas gebruiken tegen zijn eigen bevolking. We moeten de gematigde oppositie, die er nog altijd is, militair en politiek voluit steunen. En we moeten de invloed van Rusland en Iran verkleinen, bijvoorbeeld via nieuwe sancties. Zij hebben nu de vrije hand, en houden Assad aan het roer. Zo blijft de ellende doorgaan.</p> <p>- Maar er is net een nucleair akkoord met Iran, dat heeft meer prioriteit in Washington dan het beëindigen van hun bondgenootschap met Assad.</p> <p>- Er moet uiteindelijk aan de onderhandelingstafel een oplossing voor Syrië komen. Maar wij, en onze bondgenoten in Syrië, moeten wel invloed aan die tafel krijgen. De greep op de gebeurtenissen in Syrië zijn we onder Obama kwijtgeraakt.</p>
	<p>- Elite / partijen</p>	<p>- U kent Assad persoonlijk. Gaat hij ooit vrijwillig weg?</p> <p>- Verwacht u een andere koers als Hillary Clinton president wordt?</p> <p>- En onder een presidentschap van Donald Trump?</p>

Artikel 7: Arm Afghanistan zoekt de zee op

- Afghanistan
- Peace frame
- Achtergrondartikel
- 2019

Hoofdvariabelen (categorie)	Sub-variabelen (subcategorie)	Quotes tekst
Geweld	- Gevechten / schade	- Afgelopen maanden waren er aanslagen in Zahedan, Nikshahr en Chabahar zelf, onder meer gericht tegen de nieuwe handelscorridor. Pakistan kampt in haar deel van Baluchistan evenzeer met separatistische aanslagen, ook op de haven van Gwadar en andere delen van de Chinese Belt and Road-infrastructuur. - Het geweld culmineerde eerder deze maand in een zelfmoordaanslag in het Iraanse grensgebied met Pakistan door een jihadistische groep Jaish-al-Adl, waarbij 27 leden van de Iraanse Revolutionaire Garde omkwamen.
	- Slachtoffers	- waarbij 27 leden van de Iraanse Revolutionaire Garde omkwamen
Journalistieke uitgangspunten	- objectiviteit	- India stuurde al een zending van 1,1 miljoen ton graan en 2000 ton linzen via Chabahar. - De Amerikaanse speciaal gezant Zalmay Khalilzad
	- Subjectief	
Mens en cultuur	- menselijk	
	- Structuur / cultuur	- Het gaat om traditionele producten als handgeknoopte tapijten en gedroogd fruit , maar toch heeft Afghanistan een stap gezet naar herstel van zijn door decennia van oorlog verwoeste economie. Afgelopen weekend exporteerde de door land omsloten natie voor het eerst handelswaar overzee. - De ontwikkeling van Chabahar werd pas mogelijk toen de Verenigde Staten bereid bleken ter wille van de versterking van de Afghaanse economie een uitzondering te maken op hun sanctieregime tegen Iran. - De voorzichtige heraansluiting van Afghanistan op de wereldeconomie komt voor het land op een belangrijk moment.

<p>Politieke context</p>	<p>- Toekomstperspectief conflict</p>	<ul style="list-style-type: none"> - maar toch heeft Afghanistan een stap gezet naar herstel van zijn door decennia van oorlog verwoeste economie - Deze stad is het eindpunt van de 'Nieuwe Zijderoute' van West-China naar de Indische Oceaan, een cruciale schakel in het Chinese 'Belt and Road Initiative', een wereldomspannend netwerk van handelsroutes en infrastructuur dat India beschouwt als een bedreiging van haar belangen in de Indische Oceaan. - Maandag begon een hoge Amerikaanse delegatie in Doha, Qatar, gesprekken met een afvaardiging van de Afghaanse Taliban om eindelijk een eind te maken aan de lange oorlog in Afghanistan die begon met de aanslagen van 11 september 2001. - Inzet van de vredesgesprekken: terugtrekking van alle Amerikaanse troepen in ruil voor het uitbannen van elke terroristische bedreiging vanuit Afghanistan van de VS. - De Amerikaanse speciaal gezant Zalmay Khalilzad moet de Taliban (die Mullah Abdul Ghani Baradar, een van hun hoogste leiders, naar Doha hebben afgevaardigd) nog wel zo ver zien te krijgen dat ze direct gaan onderhandelen met de Afghaanse regering in Kabul - President Ghani kondigde maandag aan dat er in maart een grote raad van stamoudsten wordt georganiseerd. Deze 'loya jirga', een traditionele vorm van consensus bouwen, moet bespreken hoe de burgeroorlog met de Taliban kan worden beëindigd.
	<p>- Elite / partijen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De Afghaanse president Ashraf Ghani prees het transport bij het feestelijke vertrek als een opstap naar het terugdringen van Afghanistans enorme handelstekort. - De nieuwe handelsroute werd door Afghanistan, Iran en India ontwikkeld als een economische levenslijn voor Afghanistan en om mogelijk te maken dat de bevriende naties Afghanistan en India handel kunnen drijven buiten hun buurland Pakistan om. India en Pakistan zijn aartsrivalen, onder meer vanwege de onlangs opgelaaide kwestie-Kashmir, het betwiste gebied in de Himalaya waarover zij al twee oorlogen hebben gevoerd. - De twee landen strijden ook om invloed in Afghanistan. Pakistan via steun aan de Taliban (en samenwerking met China en Saoedi-Arabië). India door samenwerking met Afghanistan en Iran. India is voor Afghanistan de belangrijkste handelspartner. - De diepzeehaven van Chabahar is ook een pion in het geopolitieke spel om macht en invloed in heel Zuid-Azië. India en Iran zien Chabahar als concurrent voor de door China aangelegde Pakistaanse diepzeehaven Gwadar. - Iran beschuldigde aanvankelijk Saoedi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten van betrokkenheid. Later wees Iran echter naar Pakistan. Islamabad ontkent standaard elke bemoeienis met aanslagen in Iran.

Artikel 8: Laat Taliban niet alsnog winnen

- Afghanistan
- War frame
- Opiniestuk
- 2019

Hoofdvariabelen (categorie)	Sub-variabelen (subcategorie)	Quotes tekst
Geweld	- Gevechten / schade	
	- Slachtoffers	- na meer dan 150 duizend doden
Journalistieke obstakels	- objectiviteit	- Dat zei de van oorsprong Afghaanse Zalmay Khalilzad, die namens de VS met de Taliban onderhandelt, onlangs in een interview met de Afghaanse tv-zender Tolo News.
	- subjectief	- De vraag is: wat moet een Afghanistan, dat naar meer vrijheid en vooruitgang streeft en waarvan de bevolking voor het merendeel uit vrouwen bestaat, beginnen met een politieke groepering die enkel gelooft in de harde wetten van de Koran van veertienhonderd jaar geleden? - En op de vraag wat de Taliban van nu precies anders maakt dan de Taliban die vrouwen onthoofdden, meisjes stenigden, handen afhakten en musea vernielden, wordt even vaag gereageerd.
Mens en cultuur	- persoonlijke verhalen	- Deze vooruitgang is het enige houvast voor de Afghaanse bevolking
	- Structurele / culturele ontwikkelingen	- Na de Al Qaida-aanslagen in de VS op 11 september 2001, vielen de Amerikanen Afghanistan binnen. De Noordelijke Alliantie versloeg met Amerikaanse ondersteuning het Talibanbewind dat Al Qaida onderdak bood. - Er is imposante vooruitgang geboekt op het gebied van mensenrechten, vrouwenrechten, onderwijs en infrastructuur. - De cultuurverschillen tussen het noorden en het zuiden van het land zijn enorm - De VS laten een Afghanistan achter dat naar vrede snakt, maar ernstig is verdeeld - Er is imposante vooruitgang geboekt op het gebied van mensenrechten, vrouwenrechten, onderwijs en infrastructuur. Deze vooruitgang is het enige houvast voor de Afghaanse bevolking

		<ul style="list-style-type: none"> - De cultuurverschillen tussen het noorden en het zuiden van het land zijn enorm. - Na iedere zelfmoordaanslag houden de Afghanen de rug recht, van journalist tot ambtenaar en van straatveger tot poëet, jong en oud, en ze zeggen tot elkaar: 'Dit is de prijs die wij voor onze vrijheid moeten betalen.'
Politieke context	- toekomstperspectief conflict	<ul style="list-style-type: none"> - We lopen het gevaar de oorlog tegen de Taliban alsnog te verliezen na meer dan 150 duizend doden en ondanks dat we al ruim 1.000 miljard euro geïnvesteerd hebben in vrede en wederopbouw - Maar het lijdt geen twijfel dat de Verenigde Staten dit hoofdstuk zo snel mogelijk willen afsluiten, koste wat kost. - Hij maakte duidelijk dat de onderhandelingen alleen gingen over een wapenstilstand tussen de Taliban en de Amerikanen. - Er mag geen twijfel over bestaan dat de Afghanen vrede willen.
	- Elite / partijen	<ul style="list-style-type: none"> - De Amerikaanse president Trump heeft de onderhandelingen met de Taliban nu 'dood' verklaard. - Maar de Taliban stellen drie harde eisen: een andere staatsvorm, een nieuwe regering waarin zij een belangrijke rol gaan spelen en een nieuwe grondwet - Nu dreigt Afghanistan weer in de handen van de Taliban te vallen.

Artikel 9: Fanaten IS-K hinderen Taliban bij hun groei in rol van gezagsdragers

- Afghanistan
- Overlap
- Achtergrondartikel
- 2021

Hoofdvariabelen (categorie)	Sub-variabelen (subcategorie)	Quotes tekst
Geweld	- Gevechten / schade	- Terwijl de streng-islamitische beweging tot voor zeer kort aanvallen uitvoerde - met bommen en anderszins -tegen overheidsdienaren, Amerikaanse militairen en soms burgers, werd dergelijk geweld nu tegen henzelf gericht - De dubbele aanslag van Islamitische Staat-Khorasan (IS-K) donderdag in Kabul leidt tot een merkwaardige ommekeer in de positionering van de Taliban
	- Slachtoffers	- Ruim 70 burgers en 13 Amerikanen kwamen om op het door de Taliban gecontroleerde vliegveld van Kabul. Onder hun strijders vielen 28 doden.
Journalistieke obstakels	- Objectiviteit	-nLeider na leider werd per drone uitgeschakeld. Het aantal strijders daalde van grofweg 3.000 tot 1.200. De territoriale basis in het oosten bestaat niet meer. 'Ondanks de aanslag meen ik dat IS-K strategisch onbelangrijk is', zegt Thomas Ruttig van het Afghanistan Analysts Network (AAN) .
	- Subjectiviteit	- De dubbele aanslag van Islamitische Staat-Khorasan (IS-K) donderdag in Kabul leidt tot een merkwaardige ommekeer in de positionering van de Taliban - Ondanks alle krassen op hun kerfstok is hun staat van dienst wat dat betreft niet per se slecht - het vreeswekkende en nog altijd tamelijk geheimzinnige opstandelingenleger
Mens en cultuur	- persoonlijke verhalen	
	- structuur / cultuur	- Het beschermen van de burgerbevolking en het bewaken van vrede en stabiliteit in de samenleving is door de loop der dingen aan de baardmannen toevertrouwd

		<p>- In 1996 maakten ze een eind aan een burgeroorlog, en de afgelopen twee weken lieten sommige burgers vanuit de Afghaanse steden weten zich eindelijk weer eens veilig te voelen op straat.</p>
Politieke context	- Toekomstperspectief conflict	<p>- De onderhandelingen met de VS eertijds in Doha, in Qatar, waren zo gezien slechts de opmaat van een snelle overgang naar een soort respectabiliteit.</p> <p>- Sinds de dood donderdag van dertien Amerikaanse militairen en tientallen Afghanen kan Biden dat niet langer met droge ogen beweren. Misschien moet hij eens met de Talibanleiders gaan praten over samenwerking tegen het jihadistisch terrorisme?</p>
	- partijen / elite	<p>- Toen de beweging begin 2015 opdook in het oosten van Afghanistan, kreeg ze snel een aantal districten onder controle, met inzet van uitzonderlijke wreedheid. Naderhand doken de extremisten ook in andere delen van het land op. Met een reeks tegenacties van het Amerikaanse leger en de Afghaanse strijdkrachten (en door verzet van de Taliban) werd IS-K ingetoomd</p> <p>- Door de aanslag is duidelijk geworden dat zich náást hen een groepering bevindt die hen in extremisme en bereidheid tot geweld ruimschoots overvleugelt. IS-K bestond al ruim zes jaar, maar zeker in de internationale beeldvorming was de groep niet sterk aanwezig.</p> <p>- Het imago van de Taliban was toch al aan het kantelen geraakt door hun eigen recente machtsovername</p> <p>- De Taliban zijn niet langer het vreeswekkende en nog altijd tamelijk geheimzinnige opstandelingenleger. Voortaan zijn zij machthebbers en bestuurders, zichtbaar en aanspreekbaar.</p> <p>- Meteen al namen de Taliban opzichtig verantwoordelijkheid als gezagsdragers: ze gaven beschaafde persconferenties, namen Bromsnor-achtige taken over in de stad en overlegden met de VS en andere landen over de ordelijke evacuatie van burgers.</p> <p>- Maar meteen al dient IS-K zich aan als de grootste bedreiging van de door de Taliban bewaakte openbare orde. De beweging is extreem-salafistisch en ziet zich als onderdeel van de wereldwijde jihad.</p> <p>- Taliban en IS-K zijn zonder meer</p>

		<p>concurrenten</p> <p>- Toen de Taliban vanaf 2018 met de VS gingen praten, zag IS-K zijn kans schoon. 'Terwijl er bijna geen Taliban-aanslagen meer waren in steden, met name Kabul, zag IS-K het als een mogelijkheid zich op te werpen als alternatief voor de Taliban', aldus Osman.</p> <p>- Er is nog een partij voor wie dit alles een kanteling van het beeld betekent: de Amerikanen.</p>
--	--	--